

สัญญาฯ รับทุนอุดหนุนการวิจัย
สัญญาฯ เลขที่ ว.๑๖๒ / ๒๕๕๙

รหัสโครงการ MCU RS 610759162

ระหว่าง

มหาวิทยาลัยมหาจุฬาลงกรณราชวิทยาลัย ผู้ให้ทุน
กับ ดร.ศิริโรจน์ นามเสนา ผู้รับทุน
สิ้นสุดวันที่ ๓๐ กันยายน พ.ศ. ๒๕๕๙

สัญญาเลขที่ ๒๑๖๒ / ๒๕๕๙

สัญญารับทุนอุดหนุนการวิจัย
ประจำปีงบประมาณ พ.ศ. ๒๕๕๙
มหาวิทยาลัยมหาจุฬาลงกรณราชวิทยาลัย

*****

สัญญานี้ทำขึ้น ณ มหาวิทยาลัยมหาจุฬาลงกรณราชวิทยาลัย อยุธยา เลขที่ ๗๙ หมู่ที่ ๑ ตำบลลำไทร อำเภอน้อย จังหวัดพระนครศรีอยุธยา ๑๓๑๗๐ เมื่อวันที่..... เดือน .....พ.ศ. ๒๕๕๙ ระหว่าง มหาวิทยาลัยมหาจุฬาลงกรณราชวิทยาลัย โดย ผู้ช่วยศาสตราจารย์ ดร.สุรพล สุยะพรหม รองอธิการบดีฝ่ายกิจการทั่วไป เป็นผู้รับมอบอำนาจตาม หนังสือมอบอำนาจ ลงวันที่ ..... เดือน ..... พ.ศ. ๒๕๕๙ โดยสถาบันวิจัยพุทธศาสตร์ เป็นผู้บริหารสัญญาและโครงการจนกว่าจะแล้วเสร็จ ซึ่งต่อไปในสัญญานี้จะเรียกว่า “ผู้ให้ทุน” ฝ่ายหนึ่ง กับ ดร.ศิริโรจน์ นามเสนา ตำแหน่ง อาจารย์ประจำ หมายเลขประจำตัวประชาชนของผู้รับทุน ๓ ๖๐๐๓ ๐๐๕๒๘ ๖๓ ๘ อายุ ๔๑ ปี สัญชาติ ไทย ที่อยู่ มหาวิทยาลัยมหาจุฬาลงกรณราชวิทยาลัย วิทยาลัยสงฆ์นครสวรรค์ ๙๙๙ หมู่ ๖ ตำบลนครสวรรค์ออก อำเภอเมือง จังหวัดนครสวรรค์ ๖๐๐๐๐ ซึ่งต่อไปในสัญญานี้เรียกว่า “ผู้รับทุน” อีกฝ่ายหนึ่ง โดยผู้ให้ทุนมีวัตถุประสงค์จะส่งเสริมและสนับสนุนการ วิจัยเพื่อนำผลการวิจัยไปใช้ประโยชน์ในการแก้ปัญหาที่สำคัญของมหาวิทยาลัยหรือนำไปใช้ในการพัฒนา ประเทศ จึงได้จัดสรรเงินอุดหนุนการวิจัย เพื่อดำเนินการวิจัยให้เป็นไปตามวัตถุประสงค์แห่งสัญญานี้

คู่สัญญาทั้งสองฝ่ายจึงได้ตกลงกันดังต่อไปนี้

ข้อ ๑ ผู้ให้ทุนตกลงให้ทุนและผู้รับทุนตกลงรับทุนอุดหนุนการวิจัยเรื่อง “การเสริมสร้าง เครื่องช่ายชุมชนในการจัดการแหล่งโบราณคดีจังหวัดนครสวรรค์” ซึ่งในสัญญานี้ เรียกว่า “โครงการ” ตั้งแต่วันที่ ..... เดือน ..... พ.ศ. ๒๕๕๙ ถึงวันที่ ..... เดือน ..... พ.ศ. .... เป็นจำนวนเงิน ๒๐๐,๐๐๐ บาท (สองแสนบาทถ้วน)

ข้อ ๒ ผู้รับทุนจะต้องดำเนินการวิจัยตามเป้าหมาย วัตถุประสงค์และข้อตกลง พร้อมส่งร่าง รายงานการวิจัยฉบับสมบูรณ์แก่ผู้ให้ทุน ภายในวันที่ ๓๐ เดือน กันยายน พ.ศ. ๒๕๕๙

ข้อ ๓ การเบิกเงินอุดหนุนการวิจัยจากผู้ให้ทุน ผู้รับทุนมีสิทธิเบิกเงินอุดหนุนการวิจัยเป็นราย งวดจากยอดเงินตามข้อ ๑ ดังนี้

งวดที่ ๑ จ่ายให้เป็นเงินไม่เกินร้อยละ ๔๐ ของวงเงินอุดหนุนการวิจัยในโครงการ คือจำนวน ๘๐,๐๐๐ บาท (แปดหมื่นบาทถ้วน) ภายในสามสิบวัน หลังจากวันลงนามในสัญญารับทุนอุดหนุนการวิจัย

งวดที่ ๒ จ่ายให้เป็นเงินไม่เกินร้อยละ ๓๐ ของวงเงินอุดหนุนการวิจัยในโครงการ คือ จำนวน ๖๐,๐๐๐ บาท (หกหมื่นบาทถ้วน) โดยผู้ให้ทุนจะจ่ายให้ภายหลังจากผู้รับทุนได้ส่งรายงานความก้าวหน้า การวิจัย ตามแบบที่ผู้ให้ทุนกำหนด จำนวน ๕ ชุด พร้อมซีดีหรือดีวีดีจำนวน ๑ แผ่น ภายในสี่เดือน นับจาก วันลงนามในสัญญา และรายงานดังกล่าวได้ปรับปรุงแก้ไขตามข้อเสนอแนะจากผู้ทรงคุณวุฒิที่ผู้ให้ทุน แต่งตั้งแล้ว ซึ่งต้องไม่เกินสามสิบวัน

[Signature]

[Signature]

งวดที่ ๓ จ่ายให้เป็นเงินไม่เกินร้อยละ ๓๐ ของวงเงินอุดหนุนการวิจัยในโครงการ คือ จำนวน ๒๐,๐๐๐ บาท (ทกหมื่นบาทถ้วน) โดยผู้ให้ทุนจะจ่ายให้ภายหลังจากที่ผู้รับทุนได้ส่งรายงานการวิจัยฉบับสมบูรณ์ตามแบบที่ผู้ให้ทุนกำหนด จำนวน ๒๐ ชุด พร้อมซีดีหรือดีวีดี จำนวน ๑ แผ่น และได้นำเสนอผลงานวิจัยในระดับชาติหรือนานาชาติ หรือได้ตีพิมพ์ในวารสารที่อยู่ในประกาศคณะกรรมการข้าราชการพลเรือนในสถาบันอุดมศึกษา (ก.พ.อ.) หรือตีพิมพ์ในรายงานสืบเนื่องจากการประชุมระดับชาติที่ได้นำเสนอสภาสถาบันอนุมัติและจัดทำเป็นประกาศให้ทราบเป็นการทั่วไป และคณะกรรมการประจำสถาบันวิจัยพุทธศาสตร์อนุมัติแล้ว ซึ่งต้องไม่เกินหกสิบวัน

ในการจ่ายเงินอุดหนุนให้แก่ผู้รับทุนแต่ละงวด ผู้ให้ทุนจะจ่ายเงินแก่ผู้รับทุนโดยตรง ผ่านบัญชีธนาคารของผู้รับทุน

ในกรณีที่ผู้ให้ทุนหรือผู้รับทุนเห็นว่า โครงการซึ่งได้ดำเนินการเสร็จสิ้นโดยครบถ้วนตามข้อ ๑ นั้น อาจดำเนินการพัฒนาอย่างใดอย่างหนึ่งต่อจากโครงการเดิม ซึ่งการดำเนินการเพิ่มเติมดังกล่าวนี้จะก่อให้เกิดประโยชน์สูงสุดหรือเกิดความสมบูรณ์ยิ่งขึ้น ผู้ให้ทุนหรือผู้รับทุนมีสิทธิ ยื่นข้อเสนอเพิ่มเติมให้แก่คู่สัญญาเพื่อดำเนินโครงการให้เป็นไปอย่างต่อเนื่องตามที่ทั้งสองฝ่ายจะได้ ตกลงกันต่อไป

ข้อ ๔ เอกสารแนบท้ายสัญญาดังต่อไปนี้ให้ถือเป็นส่วนหนึ่งของสัญญา

ภาคผนวก ๑ แบบเสนอโครงการวิจัย ประกอบการของบประมาณเพื่อการวิจัย ประจำปีงบประมาณ พ.ศ. ๒๕๕๙ “การเสริมสร้างเครือข่ายชุมชนในการจัดการแหล่งโบราณคดีจังหวัดนครสวรรค์” จำนวน ๑ ชุด ..... แผ่น

ภาคผนวก ๒ สำเนาบัตรประจำตัวประชาชน หรือสำเนาทะเบียนบ้าน จำนวน ๑ ชุด

ภาคผนวก ๓ สำเนาบัญชีเงินฝากธนาคารทหารไทย จำนวน ๑ ชุด

ภาคผนวก ๔ สำเนาบัตรประจำตัวพยาน จำนวนคนละ ๑ ชุด (ถ้ามี)

ข้อความใดในเอกสารที่แนบท้ายสัญญานี้ ที่ขัดแย้งกับสัญญา ให้ใช้ข้อความในสัญญานี้ และในกรณีที่เอกสารแนบท้ายสัญญาขัดแย้งกันเอง หรือมิได้ระบุไว้ ให้ผู้ให้ทุนเป็นผู้วินิจฉัย ผู้รับทุนต้องปฏิบัติตามคำวินิจฉัยของผู้ให้ทุน

ข้อ ๕ ผู้รับทุนจะต้องเริ่มดำเนินการตามแผนการวิจัยที่ระบุไว้ในโครงการทันที นับแต่วันลงนามในสัญญานี้ หากผู้รับทุนมิได้ดำเนินการภายในสิบห้าวันนับจากวันลงนามในสัญญา ผู้ให้ทุนมีสิทธิยกเลิกสัญญานี้ได้

ข้อ ๖ ผู้รับทุนได้ทราบและเข้าใจระเบียบ ข้อกำหนด ประกาศและคำสั่งของผู้ให้ทุนซึ่งมีอยู่ในขณะที่ทำสัญญานี้โดยตลอดและจะปฏิบัติตามระเบียบ ข้อกำหนด ประกาศและคำสั่ง ซึ่งเกี่ยวข้องกับ การดำเนินการโครงการนี้ทั้งที่มีผลใช้บังคับในปัจจุบันและที่จะออกใช้บังคับต่อไปในภายหน้าโดยเคร่งครัด ผู้รับทุนจะต้องรับผิดชอบแต่โดยลำพังต่อการละเมิดทบทวนปฏิบัติแห่งกฎหมายหรือสิทธิใด ๆ ในทรัพย์สินทางปัญญาของบุคคลภายนอกซึ่งผู้รับทุนนำมาใช้ปฏิบัติงานวิจัยตามสัญญานี้

ข้อ ๗ ผู้รับทุนต้องควบคุม กำกับดูแลและใช้จ่ายเงินอย่างประหยัดและเป็นไปตามวัตถุประสงค์ของโครงการ พร้อมจัดเตรียมเอกสารบัญชีและหลักฐานการใช้จ่ายเงินเพื่อให้ผู้ให้ทุนสามารถตรวจสอบได้ทุกโอกาส โดยผู้รับทุนจะต้องใช้เงินทุนซึ่งได้รับจากผู้ให้ทุนตามสัญญานี้เพื่อดำเนินการในโครงการนี้เท่านั้น

ในกรณีที่เกิดปัญหาซึ่งต้องพิจารณาว่าการดำเนินการของผู้รับทุนเป็นไปตามวัตถุประสงค์ตามวรรคแรกหรือไม่ ผู้ให้ทุนจะเป็นผู้วินิจฉัยชี้ขาด

ข้อ ๘ ผู้รับทุนต้องดำเนินการวิจัยด้วยตนเองโดยจะไม่จ้างงานวิจัยทั้งหมด หรือบางส่วนในสัญญาฯ ไปจ้างช่วงอีกต่อหนึ่ง เว้นแต่ได้รับความเห็นชอบจากผู้ให้ทุน

ข้อ ๙ ผู้รับทุนจะทำการวิจัยหรือจัดให้มีการวิจัยด้วยความวิริยะอุตสาหะให้สำเร็จได้ผลตามความมุ่งหมายของผู้ให้ทุน หากมีความจำเป็นต้องเปลี่ยนแปลงหรือปรับปรุงผู้ร่วมวิจัย ผู้ช่วยนักวิจัยหรือรายละเอียดสำคัญอย่างใดอย่างหนึ่งในโครงการวิจัยที่ได้แจ้งไว้สัญญาฯ ผู้รับทุนจะต้องได้รับความเห็นชอบเป็นลายลักษณ์อักษรจากผู้ให้ทุนก่อน จึงจะเปลี่ยนแปลงได้

ข้อ ๑๐ ระหว่างดำเนินโครงการตามสัญญาฯ หากมีปัญหาหรือกรณีเหตุสุดวิสัยหรือเหตุใด ๆ อันเนื่องมาจากความผิดหรือความบกพร่องของฝ่ายผู้ให้ทุน หรือพฤติการณ์อันหนึ่งอันใดที่ผู้รับทุนต้องรับผิดชอบตามกฎหมาย ซึ่งจะเป็นอุปสรรคต่อการดำเนินการตามโครงการที่กำหนดในสัญญาฯ ได้ ผู้รับทุนจะต้องแจ้งเป็นลายลักษณ์อักษร ให้ผู้ให้ทุนทราบทันทีที่มีปัญหาดังกล่าว เพื่อร่วมกันหาแนวทางแก้ปัญหาหรือขออนุมัติขยายเวลาดำเนินการ

ถ้าผู้รับทุนไม่ปฏิบัติให้เป็นไปตามความในวรรคหนึ่ง ให้ถือว่าผู้รับทุนได้ละสิทธิเรียกร้องในการที่จะขยายเวลาทำงานออกไปโดยไม่มีเงื่อนไขใด ๆ ทั้งสิ้น เว้นแต่กรณีเหตุเกิดจากความผิดหรือความบกพร่องของผู้ให้ทุน ซึ่งมีหลักฐานชัดเจนหรือผู้ให้ทุนทราบโดยอยู่แล้วตั้งแต่ต้น

การอนุมัติขยายเวลาดำเนินการตามวรรคหนึ่ง ให้อยู่ในดุลพินิจของผู้ให้ทุนที่จะพิจารณา

ข้อ ๑๑ ผู้รับทุนมีหน้าที่ส่งรายงานการวิจัยแก่ผู้ให้ทุนตามรายการดังต่อไปนี้

๑๑.๑ ส่งรายงานความก้าวหน้าการวิจัย ตามแบบที่ผู้ให้ทุนกำหนดภายในเวลาสี่เดือนนับจากวันลงนามในสัญญาฯ จำนวน ๕ ชุด พร้อมซีดีหรือดีวีดี จำนวน ๑ แผ่น ถึงสถาบันวิจัยพุทธศาสตร์ เพื่อให้ผู้ให้ทุนหรือผู้ที่ได้รับมอบหมายจากผู้ให้ทุนให้ความเห็นชอบ เมื่อได้รับความเห็นชอบแล้วให้แจ้งแก่ผู้รับทุนทราบ เพื่อดำเนินการต่อไป

๑๑.๒ ส่งร่างรายงานการวิจัยฉบับสมบูรณ์ พร้อมทั้งบทคัดย่อภาษาไทยและภาษาอังกฤษ และสรุปผลการวิจัยตามแบบที่ผู้ให้ทุนกำหนด ก่อนวันสิ้นสุดสัญญาฯ จำนวน ๕ ชุด พร้อมแผ่นซีดีหรือดีวีดี จำนวน ๑ แผ่น ถึงสถาบันวิจัยพุทธศาสตร์ เพื่อให้ผู้ให้ทุนหรือผู้ที่ได้รับมอบหมายจากผู้ให้ทุนให้ความเห็นชอบ เมื่อได้รับความเห็นชอบแล้วให้แจ้งแก่ผู้รับทุนทราบเพื่อดำเนินการต่อไป

๑๑.๓ ส่งรายงานการวิจัยฉบับสมบูรณ์ พร้อมทั้งบทคัดย่อภาษาไทยและภาษาอังกฤษ และสรุปผลการวิจัยตามแบบที่ผู้ให้ทุนกำหนด จำนวน ๒๐ ชุด พร้อมซีดีหรือดีวีดี จำนวน ๑ แผ่น ถึงสถาบันวิจัยพุทธศาสตร์ เพื่อเสนอคณะกรรมการประจำสถาบันวิจัยพุทธศาสตร์พิจารณาอนุมัติรายงานการวิจัยฉบับนั้น เมื่อได้รับอนุมัติแล้วให้แจ้งแก่ผู้รับทุนทราบ

๑๑.๔ ส่งหนังสือรับรองการตีพิมพ์ในการนำเสนอผลงานวิจัยในระดับชาติหรือนานาชาติ หรือการตีพิมพ์ในวารสารที่อยู่ในประกาศคณะกรรมการข้าราชการพลเรือนในสถาบันอุดมศึกษา (ก.พ.อ.) หรือตีพิมพ์ในรายงานสืบเนื่องจากการประชุมระดับชาติที่ได้นำเสนอสภาสถาบันอนุมัติและจัดทำเป็นประกาศให้ทราบเป็นการทั่วไป ถึงสถาบันวิจัยพุทธศาสตร์ เพื่อดำเนินการเบิกเงินอุดหนุนการวิจัยงวดสุดท้าย เมื่อได้รับอนุมัติแล้วให้แจ้งแก่ผู้รับทุนทราบ

รายงานฉบับสมบูรณ์ให้ระบุข้อความที่หน้าปกว่า “ได้รับทุนอุดหนุนการวิจัยจากมหาวิทยาลัยมหาจุฬาลงกรณราชวิทยาลัย” และให้มีตราของผู้ให้ทุนปรากฏอยู่บนหน้าปกด้วย

(Handwritten signature)

ในกรณีที่ผู้ให้ทุน หรือผู้ที่ได้รับมอบหมายพิจารณาเห็นสมควรให้ผู้รับทุนแก้ไข เปลี่ยนแปลงหรือดำเนินการอื่นใดเพิ่มเติม ผู้รับทุนจะต้องดำเนินการตามที่ผู้ให้ทุน หรือผู้ที่ได้รับมอบหมายกำหนด โดยผู้รับทุนจะต้องดำเนินการดังกล่าวให้แล้วเสร็จก่อนจึงจะอนุมัติเงินอุดหนุนงวดสุดท้ายได้

ข้อ ๑๒ ผู้ให้ทุนมีสิทธินำผลการวิจัยซึ่งเกิดขึ้นเนื่องจากดำเนินโครงการตามสัญญานี้ ไม่ว่าที่สำเร็จแล้วบางส่วนหรือที่สมบูรณ์ทั้งหมดแล้วไปเผยแพร่ในเอกสาร สิ่งพิมพ์หรือสื่อใด ๆ หรือนำไปใช้ในการวิจัยเพื่อพัฒนาทางวิชาการหรือใช้ประโยชน์ใด ๆ ได้

ข้อ ๑๓ ทรัพย์สินทางปัญญาในผลการวิจัย ให้เป็นของผู้ให้ทุนแต่ผู้เดียว ส่วนการจัดสรรประโยชน์และการรักษาสิทธิในทรัพย์สินทางปัญญาให้เป็นไปตามระเบียบของผู้ให้ทุน สิทธิในการขอรับสิทธิบัตรหรือเอกสารแสดงสิทธิใด ๆ เพื่อคุ้มครองทรัพย์สินทางปัญญาซึ่งเป็นผลมาจากการวิจัยตามสัญญานี้ ให้เป็นไปตามระเบียบของผู้ให้ทุน

ข้อ ๑๔ ผู้รับทุนจะดำเนินการจัดซื้อหรือจัดจ้างทำพัสดุ จะต้องส่งใบเสนอราคาให้ผู้ให้ทุนพิจารณาให้ความเห็นชอบแล้ว จึงจะดำเนินการจัดซื้อหรือจัดจ้างได้ ทั้งนี้รวมถึงการจัดทำพัสดุเพิ่มเติมในระหว่างการดำเนินโครงการที่มีได้ระบุไว้ในข้อเสนอโครงการ

ผู้รับทุนจะใช้และบำรุงรักษาอุปกรณ์การวิจัยให้อยู่ในสภาพดี และยินยอมให้ผู้ให้ทุนหรือผู้ที่ได้รับมอบหมายตรวจสอบอุปกรณ์ที่เป็นกรรมสิทธิ์ของผู้ให้ทุนได้ทุกขณะและทุกโอกาส ผู้รับทุนจะต้องจัดทำบัญชีแสดงรายการอุปกรณ์การวิจัยยื่นต่อผู้ให้ทุนพร้อมกับการส่งรายงานการวิจัยฉบับสมบูรณ์ตามข้อ (๑๑.๓) เมื่อมีการยุติการวิจัยรวมถึงการบอกเลิกสัญญา ผู้รับทุนจะจัดการกับอุปกรณ์การวิจัยให้เป็นไปตามที่ผู้ให้ทุนกำหนด

ข้อ ๑๕ การที่ผู้รับทุนจะนำผลการวิจัยตามสัญญานี้ ไม่ว่าทั้งหมดหรือบางส่วนเผยแพร่ในเอกสารหรือสิ่งพิมพ์ใดหรือสื่อใด ๆ หรือในการสาธิตแก่สาธารณชนไม่ว่า ณ ที่ใด ให้ถือเป็นความรับผิดชอบของผู้รับทุน แต่ทั้งนี้ ผู้รับทุนจะต้องได้รับอนุญาตเป็นลายลักษณ์อักษรจากผู้ให้ทุนและปฏิบัติตามเงื่อนไขซึ่งจะเผยแพร่หรือสาธิตได้ การอนุญาตของผู้ให้ทุนไม่เป็นเหตุให้ผู้รับทุนหลุดพ้นจากความรับผิดชอบต่อความเสียหายใด ๆ ที่เกิดขึ้น กรณีที่ได้รับอนุญาตให้มีการตีพิมพ์ ผู้รับทุนจะต้องลงข้อความไว้ที่ปกนอกว่า “ได้รับทุนอุดหนุนการวิจัยจากมหาวิทยาลัยมหาจุฬาลงกรณราชวิทยาลัย” และข้อความว่า (ลิขสิทธิ์เป็นของมหาวิทยาลัยมหาจุฬาลงกรณราชวิทยาลัย) อยู่ในปกใน พร้อมกับให้มีตราของผู้ให้ทุนปรากฏอยู่บนหน้าปกด้วย

ในกรณีที่ผู้รับทุนประสงค์จะนำผลงานอันเนื่องมาจากโครงการนี้ไปใช้ในเชิงพาณิชย์หรือในการใด ๆ อันก่อให้เกิดรายได้หรือผลประโยชน์ตอบแทน ผู้รับทุนจะต้องดำเนินการตามที่ผู้ให้ทุนกำหนด และได้รับความยินยอมเป็นลายลักษณ์อักษรจากผู้ให้ทุนก่อน

ข้อ ๑๖ ในกรณีที่ผู้รับทุนละทิ้งงานวิจัย หรือไม่ปฏิบัติตามสัญญาข้อใดข้อหนึ่ง ให้ผู้ให้ทุนแจ้งเป็นลายลักษณ์อักษรแก่ผู้รับทุนทราบเพื่อให้ปฏิบัติตามสัญญาภายในระยะเวลาที่กำหนด หากผู้รับทุนไม่ปฏิบัติตาม ผู้ให้ทุนมีสิทธิบอกเลิกสัญญาโดยทันที และผู้รับทุนต้องยุติการดำเนินการวิจัย พร้อมคืนเงินอุดหนุนการวิจัยทั้งหมดหรือบางส่วนตามที่ผู้ให้ทุนเห็นสมควร รวมทั้งดอกเบี้ยที่เกิดจากเงินต้นนั้น ตลอดจนอุปกรณ์การวิจัยทั้งหมดแก่ผู้ให้ทุนภายในสามสิบวัน นับแต่วันที่ผู้ให้ทุนได้แจ้งเป็นลายลักษณ์อักษรให้ผู้รับทุนทราบ

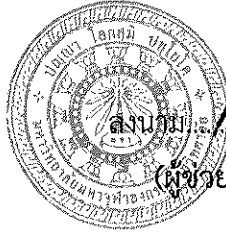
ในกรณีที่ผู้รับทุนไม่สามารถทำการวิจัยต่อไปได้ หรือไม่อาจทำให้แล้วเสร็จได้ และประสงค์จะขอยุติการวิจัยตามโครงการที่ได้รับทุน ผู้รับทุนต้องเสนอขออนุมัติต่อผู้ให้ทุนเป็นลายลักษณ์อักษร โดยถือว่าผู้รับทุนผิดสัญญาและต้องดำเนินการรวมทั้งรับผิดชอบตามความในวรรคหนึ่งด้วย

ข้อ ๑๗ กรณีที่มีค่าภาษีอากร ค่าธรรมเนียมการโอนเงิน หรือค่าใช้จ่ายอื่นที่เกิดขึ้นจากการได้รับเงินทุนอุดหนุนวิจัยตามสัญญานี้ และค่าใช้จ่ายใด ๆ ก็ตามที่เรียกเก็บโดยหน่วยงานที่เกี่ยวข้องของรัฐ ให้เป็นความรับผิดชอบของผู้รับทุน และไม่ถือว่าเป็นค่าใช้จ่ายที่อยู่ในข่ายได้รับการสนับสนุนเงินทุนภายใต้สัญญานี้

ข้อ ๑๘ กรณีที่ผู้รับทุนไม่สามารถส่งมอบงาน และไม่สามารถปฏิบัติงานโดยครบถ้วนบริบูรณ์ ให้แก่ผู้ให้ทุนภายในเวลาที่กำหนดไว้ในสัญญา ถ้าเลยกำหนดเวลาให้ผู้รับทุนขอขยายเวลาได้ ๒ ครั้ง ๆ ละ ๓ เดือน แต่ถ้าเลยเวลาขยายแล้วไม่สามารถส่งมอบงานได้ผู้ให้ทุนจะทำการปรับ ดังนี้ ๑) เลยระยะเวลา ๖ เดือนถึง ๑ ปี ผู้รับทุนยินยอมให้ผู้ให้ทุนทำการปรับในอัตราร้อยละ ๒.๕ % ของราคาโครงการ ๒) เลยระยะเวลา ๑ ปีขึ้นไป ผู้รับทุนยินยอมให้ผู้ให้ทุนทำการปรับในอัตราร้อยละ ๓.๕ % ของราคาโครงการ

สัญญานี้ทำขึ้นสองฉบับมีข้อความตรงกัน ทั้งสองฝ่ายได้อ่านและเข้าใจข้อความในสัญญานี้ ตลอดแล้ว จึงได้ลงลายมือชื่อพร้อมทั้งประทับตราไว้เป็นสำคัญในทุกหน้าของเอกสารต่อหน้าพยานของแต่ละฝ่ายและต่างเก็บไว้ฝ่ายละฉบับ

.....ผู้ให้ทุน

(ผู้ช่วยศาสตราจารย์ ดร.สุรพล สุยะพรหม)

รองอธิการบดีฝ่ายกิจการทั่วไป

ลงนามแทนอธิการบดี

.....ผู้รับทุน

(ดร.ศิริโรจน์ นามเสนา)

หัวหน้าโครงการ

.....พยาน

(นายรัช แย้มปัว)

.....พยาน

(พระมหาชุตีภัก อภินนุโท)

175,000 ๙

แบบเสนอโครงการวิจัย

เรื่อง

การเสริมสร้างเครือข่ายชุมชนในการจัดการแหล่งโบราณคดี
จังหวัดนครสวรรค์

The Strengthening community networks in Manages
Archaeology Source Nakhonsawan Province

โดย

ดร.ศิริโรจน์ นามเสนา และคณะ
มหาวิทยาลัยมหาจุฬาลงกรณราชวิทยาลัย
วิทยาลัยสงฆ์นครสวรรค์

เสนอขอรับทุนอุดหนุนวิจัยจากงบประมาณแผ่นดิน
สำนักงานสถาบันวิจัยแห่งชาติ (วช)
สำนักงานกองทุนสนับสนุนการวิจัย (สกว.)
ประจำปีงบประมาณ ๒๕๕๙

Handwritten signature

สำนักงานคณะกรรมการวิจัยแห่งชาติ

แบบ ว-๑ ด

(ฉบับปรับปรุงปี พ.ศ. ๒๕๕๔)

แบบเสนอโครงการวิจัย (Research Project)

ประกอบการเสนอของบประมาณ ประจำปีงบประมาณ พ.ศ. ๒๕๕๙ ตามมติคณะรัฐมนตรี

ชื่อโครงการวิจัย (ภาษาไทย) การเสริมสร้างเครือข่ายชุมชนในจัดการแหล่งโบราณคดี
จังหวัดนครสวรรค์

(ภาษาอังกฤษ) The Strengthening community networks in Manages
Archaeology Source Nakhonsawan Province

ส่วน ก : ลักษณะโครงการวิจัย

โครงการวิจัยใหม่

โครงการวิจัยต่อเนื่องระยะเวลา ๑ ปี ปีนี้เป็นปีที่ ๑ รหัสโครงการวิจัย.....

- I ระบุความสอดคล้องของโครงการวิจัยกับยุทธศาสตร์การพัฒนาประเทศตามแผนพัฒนาเศรษฐกิจและสังคมแห่งชาติ ฉบับที่ ๑๑ (พ.ศ. ๒๕๕๕-๒๕๕๙) งานวิจัยมีความสอดคล้องกับยุทธศาสตร์ การปรับโครงสร้างเศรษฐกิจสู่การเติบโต อย่างมีคุณภาพและยั่งยืน โดยมุ่งเน้นการปรับปรุงมาตรฐานทางกฎหมายและกลไกการคุ้มครองสิทธิประโยชน์ของทรัพย์สินทางปัญญา เพื่อควบคุมการละเมิดทรัพย์สินทางปัญญาอย่างมีประสิทธิภาพ และการแบ่งปันผลประโยชน์ที่เกิดขึ้นอย่างเป็นธรรม รวมทั้งส่งเสริมการพัฒนาระบบสิทธิบัตร การจดสิทธิบัตร และลิขสิทธิ์ภายในประเทศ โดยเป็นการวิจัยเกี่ยวกับการเพิ่มประสิทธิภาพการบริหารจัดการทรัพยากรชุมชน การสร้างเครือข่ายชุมชนในการสงวน อนุรักษ์และคุ้มครองทรัพยากรธรรมชาติและสิ่งแวดล้อม
- II ระบุความสอดคล้องของโครงการวิจัยกับนโยบายและยุทธศาสตร์การวิจัยของชาติ ฉบับที่ ๘ (พ.ศ. ๒๕๕๕-๒๕๕๙) งานวิจัยมีความสอดคล้องกับยุทธศาสตร์การวิจัยที่ ๕ การปฏิรูประบบวิจัยของประเทศ เพื่อการบริหารจัดการความรู้ ผลงานวิจัย นวัตกรรม สิ่งประดิษฐ์ ทรัพยากร และภูมิปัญญา

ของประเทศสู่การใช้ประโยชน์เชิงพาณิชย์และสาธารณะ ด้วยยุทธวิธีที่เหมาะสมที่เข้าถึงประชาชนและประชาสังคมอย่างแพร่หลาย
 กลยุทธ์การวิจัยที่ ๑ วิจัยเพื่อการปฏิรูประบบวิจัยของประเทศ
 แผนงานวิจัยที่ ๑.๑๓ การวิจัยเกี่ยวกับการพัฒนาองค์ความรู้ คุณค่าทางภูมิปัญญา และ อัตลักษณ์ทางศิลปะ วัฒนธรรม หัตถกรรม และความหลากหลายของกลุ่มคน สร้างมูลค่าสู่การตลาดด้วยกระบวนการบนพื้นฐานของปรัชญาเศรษฐกิจพอเพียงและเศรษฐกิจเชิงสร้างสรรค์ เพื่อให้เกิดการกระจายรายได้ และลดช่องว่างทางเศรษฐกิจ

III ระบุความสอดคล้องของโครงการวิจัยกับกลุ่มเรื่องเร่งด่วน

ด้านความมั่นคงของรัฐและการเสริมสร้างธรรมาภิบาล

IV ระบุความสอดคล้องของโครงการวิจัยกับนโยบายรัฐบาล สอดคล้องกับนโยบายเร่งด่วนของรัฐบาลในข้อที่ว่า นโยบายความมั่นคงแห่งรัฐการเสริมสร้างวัฒนธรรมที่ดีของรัฐและการเสริมสร้างธรรมาภิบาล การพัฒนาสังคมและยกระดับการพัฒนาคุณภาพชีวิตของประชาชน

ส่วน ข : องค์ประกอบในการจัดทำโครงการวิจัย

๑. ผู้รับผิดชอบและหน่วยงาน ประกอบด้วย

๑.๑ ที่ปรึกษา

พระเทพปริยัติเมธี (ผศ.ดร.) ผู้อำนวยการวิทยาลัยสงฆ์นครสวรรค์
 ๙๙๙ หมู่ที่ ๖ ตำบลนครสวรรค์ออก อำเภอเมืองฯ จังหวัดนครสวรรค์
 โทรศัพท์/โทรสาร.๐๕๖-๒๑๙๙๙๙
 E-mail: siritp-๒๕๐๑@gmail.com

๑.๒ หัวหน้าโครงการวิจัย

ดร.ศิริโรจน์ นามเสนา เลขที่บัตรประจำตัวประชาชน ๓ ๖๐๐๓ ๐๐๕๒๘
 ๖๓๘สถานที่ติดต่อ วิทยาลัยสงฆ์นครสวรรค์ ตำบลนครสวรรค์ออก อำเภอเมืองฯ จังหวัดนครสวรรค์ ๖๐๐๐๐
 โทรศัพท์มือถือ ๐๘๗-๘๔๘๖๖๖๑ E-mail: namsena@hotmail.com

๑.๓ ผู้ร่วมวิจัย

ดร.สินศึก มุงคุณ เลขที่บัตรประจำตัวประชาชน ๓ ๔๗๑๕ ๐๐๑๔๑ ๐๙๘
 สถานที่ติดต่อ วิทยาลัยสงฆ์นครสวรรค์ ตำบลนครสวรรค์ออก อำเภอเมืองฯ จังหวัดนครสวรรค์ ๖๐๐๐๐
 โทรศัพท์มือถือ ๐๘๐-๑๑๗๐๘๐๒ E-mail: sinsuek๒๕๔๕@yahoo.com

๑.๔ ผู้ร่วมวิจัย

นายทวีศักดิ์ ชูมา เลขที่บัตรประจำตัวประชาชน ๓ ๔๗๑๕ ๐๐๑๔๑ ๔๒๕
 สถานที่ติดต่อ มหาวิทยาลัยมหิดลวิทยาเขตนครสวรรค์ ตำบลเขาทอง อำเภอ
 พยุหะคีรี จังหวัดนครสวรรค์ ๖๐๐๐๐
 โทรศัพท์มือถือ ๐๘๖-๙๐๐๔๔๙๒ E-mail: thaweesak๐๐๗@gmail.com

๑.๕ หน่วยงานหลัก

วิทยาลัยสงฆ์นครสวรรค์ เลขที่ ๙๙๙ หมู่ที่ ๖ ตำบลนครสวรรค์ออก อำเภอเมือง
 จังหวัดนครสวรรค์ ๖๐๐๐๐ โทรศัพท์ ๐๕๖-๒๑๙๙๙๙ โทรสาร.๐๕๖-
 ๒๑๙๙๙๙

๒. ประเภทการวิจัย การวิจัยประยุกต์ (Applied Research)

๓. สาขาวิชาการและกลุ่มวิชาที่ทำการวิจัย สาขาปรัชญา

๔. คำสำคัญ (keyword) ของโครงการวิจัย

การบริหารจัดการ	(Administration Manages)
การอนุรักษ์	(Conservation)
การเสริมสร้างเครือข่าย	(Strengthening community networks)
แหล่งโบราณคดี	(Archaeology Source)

๕. ความสำคัญและที่มาของปัญหาที่ทำการวิจัย

โบราณคดี (Archaeology) เป็นวิชาที่ว่าด้วยการศึกษามนุษย์ในอดีต ศึกษาประวัติ
 ความเป็นมาของวัฒนธรรมของกลุ่มคนต่างๆผ่านหลักฐานที่หลงเหลืออยู่ ได้แก่เครื่องมือเครื่องใช้
 ภาชนะดินเผา ซากสัตว์ สิ่งก่อสร้าง อาคารสถานที่ที่มนุษย์ได้สร้างและประดิษฐ์คิดค้นขึ้นมา (man-
 made/artificial evidences) โครงกระดูกของมนุษย์รวมทั้งหลักฐานเกี่ยวกับสภาพแวดล้อมทาง
 ธรรมชาติที่มนุษย์ได้ตัดแปลงเพื่อใช้ประโยชน์ในการดำรงชีวิตตั้งแต่เกิดจนตายทั้งในเรื่องการทำมาหา
 กิน การอยู่อาศัย การผลิต การค้าขาย การประกอบพิธีกรรมต่างๆ การแสดง การละเล่น การ
 แข่งขันกีฬา การทำงาน ศิลปะ การรักษาพยาบาล การฝังศพ และกิจกรรมอื่นๆในยุคสมัยต่างๆซึ่ง
 อาจจะเก่าแก่ย้อนหลังตั้งแต่เมื่อหลายแสนปีก่อนเรื่อยมา^๑ ในประเทศไทยเริ่มจากความสนใจ
 เกี่ยวกับกำเนิดและความเป็นมาของบรรพบุรุษ ปรากฏในรูปของตำนานพื้นบ้านตามแนวความเชื่อ
 ทางศาสนาพราหมณ์-ฮินดู และพุทธศาสนา กับแนวความเชื่อท้องถิ่น ฯลฯ ในการทำนุบำรุงดูแล
 รักษาจะเป็นซึ่งเป็นสำนึกในเชิงศาสนา เช่น การอุทิศผู้คนเพื่อดูแลรักษาศาสนสถาน การรวบรวม

^๑ สายนต์ ไพรชาญจิตร, การฟื้นฟูพลังชุมชนด้วยการจัดการทรัพยากรทางโบราณคดีและ
 พิพิธภัณฑสถาน: แนวคิดวิธีการและประสบการณ์จากจังหวัดน่าน, (กรุงเทพฯ: โรงพิมพ์มหาวิทยาลัยธรรมศาสตร์
 ,๒๕๕๗), หน้า ๑.

ขึ้นส่วนพระพุทธรูปหินมาซ่อม การบูรณะวัด การขุดดูฐานสิ่งก่อสร้างภายในวัด และการออกกฎหมายควบคุม เช่น ในกฎหมายตราสามดวงที่ชำระขึ้นในสมัยรัชกาลที่ ๑ โดยรวบรวมกฎหมายเก่าสมัยกรุงศรีอยุธยา ได้กำหนดโทษผู้ที่ทำลายโบราณสถาน โบราณวัตถุในพระศาสนา^๖

แม้ว่าประเทศไทยจะมีพระราชบัญญัติโบราณวัตถุโบราณสถานฯ มาตั้งแต่ พ.ศ. ๒๕๐๔ มีอนุสัญญาระหว่างประเทศ และทำสัญญากับบางประเทศเพื่อป้องกันการนำเข้า-ส่งออก โบราณวัตถุที่ผิดกฎหมาย เช่น โบราณวัตถุและศิลปวัตถุที่เป็นหลักฐานความเป็นมาของประเทศไทย จะซื้อขายได้ก็เฉพาะสิ่งของที่เป็นสมบัติส่วนตัวที่ได้รับเป็นมรดกตกทอดมาจากบรรพบุรุษผู้สร้างขึ้นมาเท่านั้น แต่กระนั้นก็ยังมีการซื้อขายโบราณวัตถุอันเป็นสมบัติของชาติกันอย่างกว้างขวาง มิได้เกรงกลัวอาญาของกฎหมายเลยวิธีเดียวที่อาจช่วยแก้ปัญหานี้ได้คือ กระตุ้นจิตสำนึกของคนให้มีคุณธรรมให้มีความรู้สึกผิดชอบที่จะร่วมแรงร่วมใจอนุรักษ์โบราณสถานและโบราณวัตถุของประเทศ ให้เป็นสมบัติวัฒนธรรมของบ้านเมืองมิใช่เป็นสมบัติส่วนตัว ทั้งนี้ต้องรีบกระทำนับตั้งแต่วันนี้เป็นต้นไป เพราะพรุ่งนี้ก็อาจสายไปเสียแล้ว

โบราณคดีเหล่านั้น จัดเป็นกลไกการจัดการความรู้ทางวัฒนธรรม พร้อมถ่ายโอนสู่อุชนคนรุ่นหลัง เพื่อเป็นประโยชน์ในการบ่งบอกคุณค่าทางวัฒนธรรมในชีวิตมนุษย์ แต่ในปัจจุบันโบราณรุ่นเก่าถูกมองว่าเป็นของโบราณเก่าล้ำหลัง ไม่ทันสมัย เรียนรู้ได้ยาก ดังนั้น อุชนคนรุ่นหลังจึงไม่อยากจะสืบทอดโบราณคดีจากผู้หลักผู้ใหญ่ผู้เป็นปราชญ์ที่ทรงความรู้

ในส่วนของโบราณคดีท้องถิ่นเอง ไม่ได้จัดทำสื่อการสอนหรือการถ่ายทอดที่เหมาะสม ทำให้ไม่สามารถถ่ายทอดองค์ความรู้ของตนสู่คนอื่น จนในที่สุดก็สูญหายเมื่อโบราณคดีเหล่านั้นได้เสื่อมสลายไปแล้ว

ในเมื่อโบราณคดีในจังหวัดนครสวรรค์เป็นของมีคุณค่า เป็นต้นทุนที่มีอยู่แล้วในสังคม การศึกษากระบวนการบริหารจัดการในแต่ละแขนง การใช้องค์ความรู้จากการอนุรักษ์พัฒนาของแต่ละคน จึงเป็นเรื่องที่ควรจัดระบบ บันทึก และเก็บไว้ในรูปขององค์ความรู้สมัยใหม่ เพื่อเป็นประโยชน์ในการถ่ายทอดและประยุกต์ใช้เพื่อให้เกิดคุณค่าความหวงแหนในปัจจุบันและอนาคต ดังนั้น คณะผู้วิจัยจึงเล็งเห็นความสำคัญและความจำเป็นอย่างยิ่งในการศึกษาการบริหารจัดการแหล่งโบราณคดีในจังหวัดนครสวรรค์ ก่อนที่แหล่งโบราณคดีเหล่านี้จะถูกทำลายโดยการกระทำของประชาชนที่ปราศจากความรู้ความเข้าใจ โดยดำเนินการสำรวจศึกษาแหล่งโบราณคดี เพื่ออนุรักษ์และพัฒนาเป็นแหล่งเรียนรู้ทางประวัติศาสตร์ วัฒนธรรมและภูมิปัญญาท้องถิ่น สำหรับนักเรียน นักศึกษา เยาวชน ตลอดจนประชาชนในท้องถิ่นและนักท่องเที่ยว ได้เกิดความรู้ความเข้าใจและ

^๖<http://www.panyathai.or.th/wiki/index.php/%E0%B4%82%E0%B8%9A%E0%B8%A3%E0%B8%B2%E0%B8%93%E0%B8%84%E0%B8%94%E0%B8%B5> เข้าถึงข้อมูลวันที่ ๑๓ กันยายน ๒๕๕๖.

ความภาคภูมิใจ นำไปสู่ความร่วมมือร่วมใจที่ลุ่มลึกในการดูแลและอนุรักษ์แหล่งโบราณคดีและมรดกทางวัฒนธรรมที่บ่งบอกถึงความเจริญรุ่งเรืองของท้องถิ่นและประเทศชาติแบบมีส่วนร่วมให้คงอยู่สืบไป

๖. วัตถุประสงค์ของโครงการวิจัย

๑. เพื่อจัดทำฐานข้อมูลเกี่ยวกับแหล่งโบราณคดีทางพระพุทธศาสนาในจังหวัดนครสวรรค์

๒. เพื่อศึกษาการบริหารจัดการและการอนุรักษ์แหล่งโบราณคดีโดยการมีส่วนร่วมของชุมชนในจังหวัดนครสวรรค์

๓. เพื่อเสริมสร้างเครือข่ายชุมชนในการจัดการแหล่งประวัติศาสตร์โบราณคดี ในจังหวัดนครสวรรค์

๗. ขอบเขตของโครงการวิจัย

ขอบเขตด้านเนื้อหา ศึกษาประวัติความเป็นมาทางหนังสือ งานวรรณกรรม งานวิจัย คำ-บอกเล่า หรือจากเอกสารหลักฐานที่เกี่ยวข้องกับแหล่งโบราณคดีความเป็นมาในมิติต่างๆ ของแหล่งโบราณคดีในจังหวัดนครสวรรค์ ใน ๔ กลุ่ม คือ

๑. ปรัชญาธรรมและความงามในการสร้าง
๒. ด้านสถาปัตยกรรม
๓. ด้านประติมากรรม
๔. ด้านจิตรกรรม

ขอบเขตด้านประชากรและกลุ่มตัวอย่าง ประชากรและกลุ่มตัวอย่างที่เป็นผู้มีส่วนสำคัญในการศึกษาครั้งนี้ประกอบด้วย

พระสงฆ์	จำนวน	๕๐ รูป
ผู้นำชุมชน	จำนวน	๕๐ คน (๕๐ หมู่บ้าน และ ๕๐ ชุมชน)
ตัวแทนจากหน่วยงานภาครัฐ เช่น วัฒนธรรมจังหวัด วัฒนธรรมอำเภอ เจ้าหน้าที่อุทยานประวัติศาสตร์ เจ้าหน้าที่โบราณคดี	จำนวน	๒๕ คน
นักเรียน	จำนวน	๕๐ คน
นิสิต นักศึกษา	จำนวน	๕๐ คน
ประชาชนทั่วไป	จำนวน	๔๕๐ คน
	รวมทั้งสิ้น	๖๗๕ รูป/คน

ขอบเขตด้านพื้นที่ แหล่งโบราณคดีในจังหวัดนครสวรรค์ จำนวน ๗๔ แหล่งคือ

๑.อำเภอเมืองฯ จำนวน ๘ แห่ง,วัดกระตี่ทอง, วัดจอมคีรีนาคพรต, วัดช่องลม,เมืองพระบาง, วัดเขากบ, วัดบน, แหล่งโบราณคดีบ้านคลองกระดาน, บ้านทัพชุมพล

๒.อำเภอชุมแสง จำนวน ๓ แห่ง วัดถ้ำเนินพระปรางค์, วัดเกษไชยเหนือ, วัดหนองปลาคนอก

๓.อำเภอเก้าเลี้ยว จำนวน ๕ แห่งวัดเขาดินใต้, วัดมหาโพธิ์ใต้, ดงแม่นางเมือง, ถ้ำพระนอน, บ้านดงประดาง, วัดท่าพระเจริญพรต, แหล่งโบราณคดีบ้านห้วยถั่วใต้

๔.อำเภอไพศาลี จำนวน ๑๑ แห่งโคกพระยาเผาเข้า, เมืองอโยธยาศรี (เมืองอภัยศาลี), โคกเศรษฐีหรือนาไร่เนาเดียว, ตึกอีกา, เมืองประจำ(บ้านโคกเตื่อ),วัดหลวงพ่อดำ, วัดโพธิ์ประสาท, เขาสอยดาว,บ้านวังตามด, บ้านสำโรงชัย,รอยพระพุทธรูปบาทไพศาลี

๕.อำเภอโกรกพระ จำนวน ๗ แห่ง วัดท่าซุด, วัดบางประมุง, วัดบางมะฝ่อ,บ้านดินเขา, วัดหนองตอ, วัดเกาะหงษ์,วัดหนองปลาแห้ง,

๖.อำเภอตากฟ้า จำนวน ๑๖ แห่ง ถ้ำพระ, บ้านเขาดินแดง, บ้านพุนิมิตร,บ้านหนองใหญ่ (ไร่ นายจวง คงตะบุตร), บ้านหนองใหญ่ (ไร่ นายเสนห์ น่วมภักดี),เนินโบราณสถานบ้านพุนิมิตร, บ้านซอนทุเรียน (ไร่ นายณรงค์ สมสุด), บ้านพุนกยูง,แหล่งโบราณคดีบ้านพุ่ม่น, บ้านพุกำแพง (ไร่ นายสำรวย บุญญาพิพงษ์), บ้านพุกำไล, วัดถ้ำพรสวรรค์, บ้านเขากา, บ้านซับตะเคียน, บ้านพุ่มน (ไร่ นายเล็ก เอ็มเปรม), บ้านพุ่มน

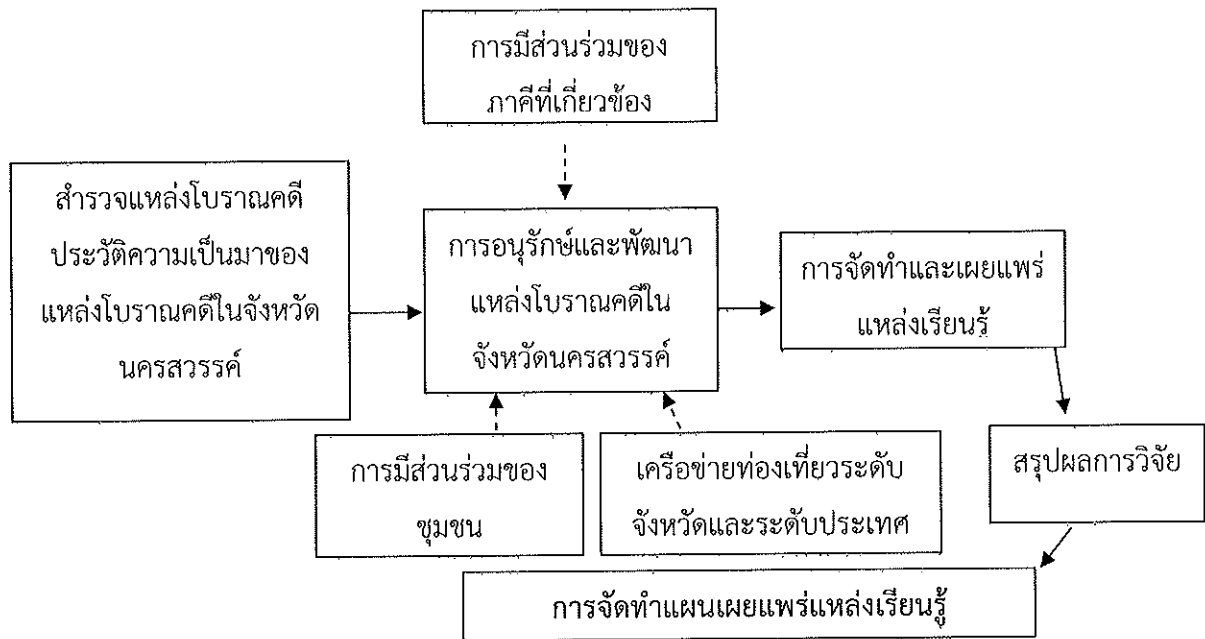
๗.อำเภอท่าตะโก จำนวน ๓ แห่ง, บ้านดอนคา, แหล่งโบราณคดีบ้านเขาล้อ, บ้านหัวถนนกลาง,

๘.อำเภอตากฟ้า จำนวน ๑๘ แห่ง, บ้านโคกจันเสน, บ้านตากฟ้า, บ้านเขาน้อย, บ้านเขาใบไม้,แหล่งโบราณคดีบ้านบ่อดินขาว,บ้านเขาขวาง (ไร่ นายยม กัญหารักษ์), บ้านเขาขวาง (ไร่ นางสินใจกล้า), บ้านเขาขวาง (ไร่ นายแหมว แผ่นทอง), บ้านพุ่มน (ไร่ นายเคียง),บ้านพุ่มน (ไร่ นายสมพล มีถ้ำ), บ้านพุ่มน (ไร่ นายสุธน ศรีเนตร), บ้ายเขาขวาง (ไร่ นายแหมว แผ่นทอง), บ้านใหม่ชัยมงคล, บ้านโคกสูง, บ้านพุ่มนข้างล่าง, บ้านหนองบัวตากลาน, บ้านห้วยน้ำหวาน(ไร่ นายภู เริงกัถ), บ้านดงเพิ่ม,

๙.อำเภอพยุหะคีรี จำนวน ๑๐ แห่ง,บ้านพุ่มน, บ้านซอน (ไร่ นายเข้า เสือสนธิ), บ้านซับกระโดน, บ้านซับผักกาด, บ้านพุ่มนพิเศษ, บ้านพุ่มนหัว, เมืองบน (บ้านหนองไม้เตน), กลุ่มโบราณสถานโคกไม้เตน, วัดพระปรางค์เหลือง, บ้านนิคมสาย

๑๐.วัดเขาแก้ว,แหล่งโบราณคดีบ้านเขาบ่อปลับ, สระทะเล, วัดสระทะเล,แหล่งโบราณคดีโคกสำริด,เมืองโบราณคูเมือง, เขาสรณางสรง

๘. กรอบแนวความคิดของโครงการวิจัย

๙. การทบทวนวรรณกรรม/สารสนเทศ (Information) ที่เกี่ยวข้อง

๑. แนวคิดการจัดการอนุรักษ์และพัฒนา

ความสำคัญของการอนุรักษ์และพัฒนาแหล่งโบราณคดี โดยสามารถสรุปให้เห็นได้เป็น ๒ ประเด็นคือ การอนุรักษ์ ได้แก่ การรักษา อนุสาวรีย์ รูปปั้นบุคคลสำคัญ รูปเคารพในศาสนา โดยมีแนวคิดในการอนุรักษ์คือ ทำให้มั่นคงถาวร ให้สมเกียรติที่เขาเหล่านั้นได้รักษาบ้านเมืองมาให้ลูกหลาน การอนุรักษ์พระพุทธรูปในประเทศไทย มีการระดมแนวคิดสามารถรวมได้ ๔ ด้าน คือ ๑) ในกลุ่มนักวิชาการ คิดว่าหากพระพุทธรูปคงอยู่เพียงไร ให้คงไว้เพียงนั้น ไม่ควรไปต่อเติมในส่วนที่ขาดหายไปแต่อย่างใด ๒) ในกลุ่มพระสงฆ์และพุทธศาสนิกชนมองว่า หากพระพุทธรูปชำรุดต้องทำให้สมบูรณ์ เนื่องจากเป็นศูนย์รวมศรัทธา ๓) แนวคิดนักวิชาการกึ่งพุทธศาสนิกชนทั่วไป มองว่า พระพุทธรูปเป็นหลักฐานสำคัญทางด้านประวัติศาสตร์ ศิลปะ และโบราณคดี การจะอนุรักษ์ต้องมีขั้นตอน มีหลักเกณฑ์ ตามหลักวิชาการด้านอนุรักษ์ ๔) แนวคิดของนักวิชาการอื่นๆ มองว่า ให้ความเหมาะสมแต่ละรายการ โดยใช้หลักรัฐประศาสนศาสตร์เข้ามามีส่วนในการอนุรักษ์^๓

ซึ่งในปัจจุบันสามารถจัดแบ่งทรัพยากรวัฒนธรรมออกเป็นประเภทต่างๆ ตามแนวทางการศึกษาด้านโบราณคดีและวัฒนธรรมชุมชน ได้แก่

๑. แหล่งโบราณคดี (Archaeological Site) หมายถึง สถานที่ที่เคยมีมนุษย์ในอดีตเข้าไปใช้ประโยชน์ในการทำกิจกรรมในการดำรงชีวิตหรือกิจกรรมทางวัฒนธรรม ทั้งที่เป็นการถาวร หรือ

^๓ กรมศิลปากร, ทฤษฎีและแนวปฏิบัติการอนุรักษ์อนุสรณ์สถานและแหล่งโบราณคดี, เอกสารโบราณคดี หมายเลข ๑/๒๕๓๒, ๒๕๓๓. น. ๑๑๘-๑๒๓.

เป็นครั้งเป็นคราว อาจจะมีสิ่งก่อสร้างหรือไม่มีสิ่งก่อสร้างก็ได้ เช่น พื้นที่เพาะปลูก คอกสัตว์ เหมืองแร่ โบราณ แหล่งผลิตเครื่องมือหิน แหล่งถลุงโลหะ บ่อเกลือและเตาต้มเกลือโบราณ สุสานฝังศพ โรงงานผลิตเครื่องถ้วยชามหม้อไห (แหล่งเตาโบราณ) โรงงานผลิตแก้ว หลุมฝังศพ ถ้ำและเพิงผาที่เป็นที่พักอาศัยหรือประกอบพิธีกรรมวาดภาพและฝังศพ ย่านตลาดเก่า โรงสีข้าว ฯลฯ ซึ่งในบริเวณแหล่งโบราณคดีมักจะมีพบหลักฐานที่เป็นวัตถุ สิ่งประดิษฐ์ของผู้คนสมัยโบราณ เช่น เศษเครื่องปั้นดินเผา ลูกปัด เครื่องมือหิน อิฐ กระจุกสัตว์ เปลือกหอย หรือชิ้นส่วนเครื่องมือเครื่องใช้ที่เกี่ยวข้องกับกิจกรรมอื่นๆอยู่ตามผิวดิน เป็นต้น

๒. โบราณสถาน (Ancient Structures) หมายถึง สิ่งก่อสร้างที่มีสภาพและใช้วัสดุคงทนที่เกิดจากคนสร้าง สถานที่ธรรมชาติประเภทถ้ำและเพิงผาที่คนสมัยโบราณได้ดัดแปลงก่อสร้างต่อเติมเป็นอาคาร โรงเรือนเพื่อใช้ประโยชน์เป็นบ้านเรือนที่อยู่อาศัย เป็นศาสนสถาน สถานที่ประกอบพิธีกรรม โรงเรือนหรืออาคารที่ประกอบกิจการงานอาชีพ (ป็นหม้อ ทอผ้า จักสาน หล่อโลหะ ทำลูกปัด ตีเหล็ก ชำเหละสัตว์ ฯลฯ) ที่ประชุม บ่อน้ำ อ่างเก็บน้ำ เขื่อนกั้นน้ำ ถนน คู คลอง กำแพงเมือง ป้อมปราการ ท่าเรือ ป่าช้าเผาศพ สวนป่าสมุนไพร ศาลาท่าน้ำ ศาลาพักผ่อน โรงพยาบาล หอดูดาว พระเนียดจับช้าง อนุสาวรีย์ โบสถ์ วิหาร หอไตร กุฏิ เจดีย์ พระปรางค์ ต้นโพธิ์ ต้นไทร ต้นไม้ศักดิ์สิทธิ์ ศาลเจ้า ศาลผีต่างๆ เสาอินทขิล เสาใจบ้าน มัสยิด โบสถ์คริสต์ วัตถุหินดู ปราสาทขอม คู ตะแลงแกง เสาชิงช้าพราหมณ์ ฯลฯ ที่มีสภาพติดที่ไม่สามารถเคลื่อนย้าย

๓. วัตถุโบราณ (Ancient Objects) หมายถึง วัตถุสิ่งของ เครื่องมือเครื่องใช้ ที่เกิดจากการประดิษฐ์ด้วยฝีมือคน หรือเกิดจากการดัดแปลงจากวัสดุที่มีอยู่ตามธรรมชาติตามภูมิปัญญาความรู้ของคนในยุคสมัยต่างๆเพื่อใช้ประโยชน์ในการดำรงชีวิตและเกี่ยวข้องกับวิถีชีวิตวัฒนธรรม ทั้งด้านเศรษฐกิจ (การทำมาหากิน) การศึกษา (การอบรมสั่งสอน) การรักษาพยาบาลและป้องกันโรคภัยไข้เจ็บ การประกอบพิธีกรรมตามความเชื่อในวาระต่างๆของชีวิตเฉพาะบุคคล (เกิด – เจริญเติบโตใหญ่ – ป่วยไข้ไม่สบาย-หายจากโรค-มีโชคมีเคราะห์-เปลี่ยนวัยได้คู่ครอง-และการตาย) และพิธีกรรมของกลุ่มคน ชุมชน และสังคม การค้าพาณิชย์ การอุตสาหกรรม หัตถกรรม การเดินทาง-ขนส่งและการสื่อสาร การเพาะปลูก การเลี้ยงสัตว์ การขุดแร่ ถลุงโลหะ หล่อเครื่องมือ ทำเครื่องประดับ ตีเหล็กทำมีดพัวอาวุธและเครื่องมือการเกษตร ทำเครื่องมือ/เครื่องประดับหิน ทำเครื่องมือ-ภาชนะ-เครื่องประดับแก้ว เครื่องมือจับและดักสัตว์บกสัตว์น้ำสัตว์ปีก เครื่องมือและผลผลิตในการปั่นด้าย-ทอผ้า เครื่องมือ/อุปกรณ์และผลผลิตในการปั่นหม้อ การสร้างเตาเผาถ้วยชาม เครื่องมือและอุปกรณ์ในการทำเกลือ จักสานภาชนะใส่ข้าวและพืชผัก ภาชนะตักน้ำ-ใส่น้ำ ภาชนะและอุปกรณ์ในการเตรียม-การปรุง-การถนอม-การแปรรูป-การบรรจุอาหาร เครื่องมือ/อุปกรณ์ในการสร้างงานศิลปะและชิ้นงานศิลปะประเภท แกะสลักไม้ แกะสลักหิน ภาพวาด ปูนปั้น หล่อโลหะ หนังสือ ศิลปจารึก คัมภีร์โบราณ สมุดข่อย ปับสา ปับหลัน ฯลฯ ซึ่งวัตถุโบราณในที่นี้หมายรวมถึง โบราณวัตถุและศิลปวัตถุ ตามมาตรา ๔ แห่ง พ.ร.บ. โบราณสถาน ฯ พ.ศ. ๒๕๐๔ ที่ระบุว่า โบราณวัตถุ หมายถึง สंहาริมทรัพย์ที่เป็นของโบราณไม่ว่าจะเป็นสิ่งประดิษฐ์หรือเป็นสิ่งที่เกิดขึ้นตามธรรมชาติ หรือเป็นส่วนใดส่วนหนึ่งของโบราณสถาน ซาก

มนุษย์หรือซากสัตว์ ซึ่งโดยอายุหรือโดยลักษณะแห่งการประดิษฐ์หรือโดยหลักฐานเกี่ยวกับประวัติของสิ่งทวาริมทรัพย์นั้นเป็นประโยชน์ในทางศิลปะ ประวัติศาสตร์ หรือโบราณคดี และ ศิลปวัตถุ หมายถึงสิ่งที่ทำขึ้นด้วยมืออย่างประณีตและมีคุณค่าสูงในทางศิลปะด้วย

ทรัพยากรวัฒนธรรมดังกล่าว ล้วนมีความสำคัญ จัดเป็นทรัพยากรที่มีคุณค่า และจัดเป็นทุนทางสังคมเชิงวัฒนธรรมที่ให้ทั้งคุณค่าและมูลค่าทางด้านต่างๆ เป็นเรื่องราวที่บอกเล่าอดีตที่สะท้อนมาถึงสภาพความเป็นอยู่ในปัจจุบัน โดยเฉพาะอย่างยิ่งเป็นสิ่งที่สามารถนำมาจัดการให้เกิดประโยชน์ต่อการดำรงชีวิตของผู้คนสมัยปัจจุบันได้

ความสำคัญและประโยชน์ของทรัพยากรทางวัฒนธรรม

๑. เป็นหลักฐานทางประวัติศาสตร์ยืนยันลำดับความเป็นมาของชุมชนและสังคม
๒. เป็นสิ่งที่แสดงถึงความเป็นอัตลักษณ์ (Identity) และเอกลักษณ์ของชุมชน ชาติพันธุ์ และสังคมในระดับชาติ
๓. เป็นวัตถุดิบแสดงศักยภาพของชุมชนในการดำรงวิถีชีวิตและการปรับตัวเข้ากับสิ่งแวดล้อมและสังคมอื่นๆตามสถานการณ์และลำดับเวลาที่ผ่านมา
๔. เป็นทุนของชุมชน (Community's Capital) ที่สามารถนำไปจัดการให้เกิดประโยชน์ในกระบวนการพัฒนาชุมชนทั้งทางด้านการศึกษา สังคม วัฒนธรรม เศรษฐกิจ การเมือง การสาธารณสุข และกิจกรรมการท่องเที่ยว
๕. เป็นปัจจัยพื้นฐานของการศึกษาเรียนรู้และการผลิตซ้ำทางวัฒนธรรม ที่สามารถนำไปสู่การสร้างสรรคและการจัดประโยชน์ในสังคมรุ่นหลังได้

การจัดการทรัพยากรวัฒนธรรมโดยชุมชน

การจัดการทรัพยากรวัฒนธรรมโดยชุมชนนั้น จัดว่าเป็น กระบวนการหรือชุดของการกระทำ การใดๆ ที่เกี่ยวเนื่องกับทรัพยากรวัฒนธรรมที่มีอยู่ตั้งแต่ในอดีตของชุมชน ซึ่งรวมเรียกว่า มรดก (Heritage) ซึ่งอาจเป็นแหล่งโบราณคดีสมัยก่อนประวัติศาสตร์ เมืองและชุมชนโบราณ แหล่งเตาผลิตเครื่องถ้วยชามสมัยโบราณ วัดวาอาราม โบราณสถาน โบราณวัตถุ ศิลปวัตถุ รวมทั้งภูมิปัญญา ความรู้ ความเชื่อ ขนบธรรมเนียมประเพณี วิถีปฏิบัติ ศาสนพิธี พิธีกรรมตามความเชื่อ เป็นต้น ที่เกี่ยวข้องกับทรัพยากรทางโบราณคดีต่างๆ ที่มีอยู่ในชุมชน หรือที่ชุมชนมีส่วนเกี่ยวข้อง ซึ่งมีความมุ่งหมายเพื่อการบรรลุเป้าหมายการพัฒนาคุณค่าระดับสูง หรือการพัฒนาทางจิตใจที่เป็นเป้าหมายสูงสุดของการพัฒนาชุมชน ซึ่งการกระทำใดๆที่เรียกว่าการจัดการนั้นประกอบด้วยกิจกรรม ๗ เรื่องด้วยกันคือ

๑. การศึกษาวิจัยหรือการสร้างองค์ความรู้ (Resource Research) เพื่อให้เกิดความรู้ที่แท้จริงเกี่ยวกับทรัพยากรทางวัฒนธรรมทั้งในเชิงกายภาพและคุณลักษณะทางนามธรรม ประวัติศาสตร์ ประโยชน์ใช้สอยในอดีต ศักยภาพคุณค่าและข้อจำกัดของทรัพยากรทางโบราณคดีนั้นๆต่อชุมชนปัจจุบัน ในระดับต่างๆ

๒. การประเมินคุณค่าและศักยภาพของทรัพยากรทางโบราณคดี (Resource Assessment and Evaluation) จะช่วยให้สามารถทราบข้อมูลรวบยอดของทรัพยากรทางวัฒนธรรมและโบราณคดีนั้นๆ ว่ามีคุณค่าทางด้านใดบ้าง และมีคุณสมบัติเหมาะสมต่อการตัดสินใจลงทุนลงแรงดำเนินการใดๆต่อไปหรือไม่

๓. การสงวนและการอนุรักษ์ (Preservation) หมายถึง การคงไว้ซึ่งสภาพทางกายภาพและคุณค่าของทรัพยากรทางวัฒนธรรมและโบราณคดี เพื่อประโยชน์ในการศึกษา การทัศนศึกษาหรือการท่องเที่ยวโดยใช้เทคนิควิธีการต่างๆตามความเหมาะสมในสภาพแวดล้อมของทรัพยากรวัฒนธรรมแต่ประเภทแต่ละแห่ง เช่น การเสริมสร้างความแข็งแรงของสิ่งก่อสร้างหรือวัตถุ การบูรณะ การจำลอง การทำเทียม เป็นต้น

๔. การดำเนินกิจกรรมทางธุรกิจที่เกี่ยวข้องกับทรัพยากรวัฒนธรรม (Resource Based Community Business) ซึ่งในปัจจุบันเป็นกิจกรรมที่ปฏิเสธไม่ได้ว่ามีความจำเป็นต้องเข้ามาเกี่ยวข้องในกระบวนการจัดการ เนื่องจากเราอยู่ในกระแสการพัฒนาแบบทุนนิยมเสรี ที่มีการคิดเรื่องลงทุน-ขาดทุน-กำไร อยู่ตลอดเวลา แม้ว่าในกรอบคิดเรื่องการพัฒนาที่ยั่งยืนและแนวพระราชดำริเศรษฐกิจพอเพียงจะพยายามไม่ให้คิดเรื่องกำไร-ขาดทุนมากนัก แต่ในการจัดการจะต้องมีค่าใช้จ่ายตลอดเวลา ในระยะเริ่มต้นคงจะไม่มีใครเสียสละลงทุนลงแรงในการจัดการทรัพยากรวัฒนธรรมโดยไม่มีทุนที่เป็นเงิน หรือวัตถุดิบของได้เป็นเวลานานๆ ดังนั้นกิจกรรมเชิงธุรกิจจึงมีความสำคัญในการจัดการทรัพยากรวัฒนธรรม ซึ่งจะสามารถสร้างรายได้โดยการจัดพิมพ์หนังสือ เอกสาร ภาพ จัดทำของที่ระลึก ผลิตสินค้าเอกลักษณ์ของแหล่งโบราณคดีและชุมชนออกจำหน่าย การจัดเก็บค่าธรรมเนียมการให้บริการนำ-ชม เป็นต้น

๕. การเผยแพร่องค์ความรู้ ข้อมูล ประสบการณ์ให้แก่คนอื่นๆ ทั้งในและนอกชุมชน ถือว่าเป็นกิจกรรมที่สำคัญในกระบวนการเรียนรู้และให้การศึกษา อาจจะทำให้มีสิ่งพิมพ์หรือสื่อต่างๆ ออก-เผยแพร่ โดยการจำหน่ายหรือให้เปล่าซึ่งขึ้นอยู่กับความสามารถของกลุ่มคนที่จัดการ ในการจำหน่ายสื่อสิ่งพิมพ์ หรือข้อมูลต่างๆจะเชื่อมโยงกับการจัดการเชิงธุรกิจ

๖. การบังคับใช้กฎหมาย ข้อปฏิบัติ ข้อบัญญัติ (Enforcement) ซึ่งอาจจะเป็นข้อตกลงของชุมชน กลุ่ม ชมรม สมาคม มูลนิธิ องค์กรประชาชน หรือข้อกำหนดที่กำหนดโดยรัฐก็ได้ แต่การบังคับใช้จะต้องดำเนินไปในรูปแบบที่เอื้ออำนวยต่อการจัดการทรัพยากรวัฒนธรรมอย่างยั่งยืนและเป็นคุณต่อทั้งชุมชนและต่อทรัพยากรวัฒนธรรม

๗. การฟื้นฟู ผลิตซ้ำ และสร้างใหม่ (Resource Rehabilitation / Revitalization) เป็นการสร้างความหมาย คุณค่า และกำหนดบทบาทและหน้าที่ใหม่ให้กับทรัพยากรทางโบราณคดีที่อาจจะไม่ได้ทำหน้าที่ดั้งเดิมอย่างที่เคยเป็น (De-Functioned Resource) และมีการนำเอาทรัพยากรทางโบราณคดีนั้นมาปรับปรุงและพัฒนาเพื่อใช้ประโยชน์ในบทบาทใหม่ (Re-Functioning) เพื่อใช้ในการแก้ปัญหาของชุมชน หรือสร้างประโยชน์ใหม่ให้กับชุมชน เช่น การฟื้นฟูประเพณี พิธีกรรมบางอย่างที่เคยปฏิบัติกันในสถานที่โบราณบางแห่งขึ้นมาเพื่อใช้เป็นวิธีการในการระดมพลังของชุมชนในการพัฒนา

ชุมชน หรือการนำเอาพระบรมสารีริกธาตุที่อัญเชิญจากกรุใต้พระเจดีย์หรือสถูปโบราณที่พังทลายไป ประดิษฐานในพระสถูป พระเจดีย์ที่สร้างขึ้นใหม่ตามรูปแบบสถาปัตยกรรมและศิลปกรรมดั้งเดิมที่พบ นอกจากนี้ยังมีการนำเอารูปแบบโบราณสถาน สัญลักษณ์ลวดลายที่เป็นเอกลักษณ์ทางวัฒนธรรมของ แหล่งโบราณคดีต่างๆไปดัดแปลงเป็นตราสัญลักษณ์เพื่อการประชาสัมพันธ์ ตราสัญลักษณ์ประจำจังหวัด เครื่องหมายการค้า และตราประจำองค์กรต่างๆ เป็นต้น

นอกจากนี้ในการจัดการทรัพยากรทางวัฒนธรรมและโบราณคดีนั้น มีวิธีการสำคัญที่ได้ พัฒนาขึ้นมาเพื่อใช้เป็นกรอบในการทำความเข้าใจและอธิบายกระบวนการจัดการทรัพยากรวัฒนธรรม เรียกว่า ๓ E-Model ซึ่งประกอบด้วยกิจกรรม (Actions) ที่สำคัญ ๓ ส่วนด้วยกัน คือ

๑. กระบวนการเรียนรู้และการให้การศึกษา (E๑-Education) เน้นการเรียนรู้จากการ ปฏิบัติงานจริงและการจัดการศึกษาที่เน้นการสื่อสารสองทาง (Two-way Communication) และการ แลกเปลี่ยนเรียนรู้ประสบการณ์ในหมู่นักวิชาการ นักจัดการ เจ้าหน้าที่ในหน่วยงานภาครัฐอื่นๆที่ เกี่ยวข้องและประชาชนในชุมชนท้องถิ่นเพื่อความเข้าใจร่วมกัน หมายความว่า การใช้กระบวนการเรียนรู้ ร่วมกันเป็นวิธีการสร้างความรู้ความเข้าใจเรื่องคุณลักษณะทางวิชาการ

๒. การสร้างสรรค์และประดิษฐ์นวัตกรรมในการจัดการ (E๒-Engineering) หมายถึง การคิดค้นรูปแบบวิธีวิทยา (Methodology) และเทคนิควิธีที่เหมาะสม (Appropriate Technique /Technology)ในการจัดการด้านวิชาการหรือการศึกษาวิจัย (Research) ด้านการอนุรักษ์ (Conservation) การสงวนรักษา (Preservation) และรูปแบบการพัฒนา (Development Pattern) รวมไปถึงการสร้างเงื่อนไข (Conditions) กฎเกณฑ์หรือข้อบัญญัติ (Rules) และกฎหมาย (Acts) เพื่อ ใช้ในการจัดการทรัพยากรวัฒนธรรมให้เกิดประโยชน์อย่างยั่งยืนแก่ชุมชนทั้งในระดับท้องถิ่น ระดับชาติและระดับนานาชาติ

๓. การบังคับใช้กฎระเบียบ (E๓-Enforcement) หมายถึงการนำเอาเงื่อนไข กฎเกณฑ์ ข้อบัญญัติ และกฎหมายที่ชุมชนและสังคมกำหนดขึ้นร่วมกันมาบังคับใช้เพื่อคุ้มครอง ป้องกัน และ ใช้อำนวยให้กระบวนการจัดการทรัพยากรวัฒนธรรมเป็นไปอย่างราบรื่นไม่สะดุดหยุดลงกลางคัน หรือไม่ถูกละเมิดให้เสื่อมค่าหรือเสื่อมสภาพไปด้วยเหตุอันไม่สมควร

การจัดการทรัพยากรวัฒนธรรมภายใต้กรอบปฏิบัติการ ๓E-model ดังกล่าวข้างต้นอาศัย หลักการและวิธีการของการพัฒนาชุมชนที่เน้นเป้าหมายของการจัดการเพื่อให้ผู้คนที่เกี่ยวข้องใน กระบวนการจัดการได้พัฒนาความรู้ความสามารถของตนเอง พึ่งตนเองได้ คิดหาหนทางแก้ปัญหาได้ด้วย ตนเอง มีความสุขกับการจัดการทรัพยากรนั้น และสามารถเผชิญกับปัญหาต่างๆที่เกิดขึ้นได้อย่างรู้เท่าทัน ไม่ตกเป็นเหยื่อของกระแสหรือสถานการณ์ที่ผู้อื่นสร้างขึ้น เพื่อผลประโยชน์ส่วนตน

อย่างไรก็ตาม หากพิจารณาถึงการจัดการทรัพยากรวัฒนธรรมในภาคการเมืองแล้ว ก็พบว่า ในรัฐธรรมนูญแห่งราชอาณาจักรไทย พ.ศ. ๒๕๔๐ ก็ได้กำหนดแนวปฏิบัติที่เอื้อให้ชุมชนท้องถิ่นมีสิทธิ และอำนาจในการจัดการทรัพยากรทางประวัติศาสตร์และโบราณคดีในท้องถิ่นของตนเองได้ ดังที่ปรากฏ ในมาตรา ๔๖ ที่ระบุว่า “บุคคล ซึ่งรวมกันเป็นชุมชนท้องถิ่นดั้งเดิมย่อมมีสิทธิอนุรักษ์หรือฟื้นฟูจารีต

ประเพณี ภูมิปัญญา ศิลปะหรือวัฒนธรรมอันดีของท้องถิ่นและของชาติ และมีส่วนร่วมในการจัดการ การบำรุงรักษา และการใช้ประโยชน์จากทรัพยากรธรรมชาติและสิ่งแวดล้อมอย่างสมดุลและยั่งยืน ทั้งนี้ ตามที่กฎหมายบัญญัติ” ผลสืบเนื่องจากการผูกขาดการจัดการทรัพยากรทางประวัติศาสตร์และทาง โบราณคดีของภาครัฐ โดยที่ชาวบ้านและภาคประชาชนในทุกภาคส่วนไม่มีส่วน ร่วมในทุกระดับ ประกอบกับมีการเปลี่ยนแปลงทางเทคนิควิทยาการอย่างรวดเร็ว มีเครื่องมือและอุปกรณ์สมัยใหม่เข้ามา แทนที่เครื่องมือแบบพื้นบ้านพื้นถิ่นที่เคยใช้กัน มา ตลอดจนวัตถุดิบที่เคยใช้ในการก่อสร้าง สถาปัตยกรรม และการประดิษฐ์วัตถุ ทางวัฒนธรรมที่เคยผลิตหรือหาได้ในท้องถิ่นก็หาได้ยากขึ้น เข้าถึงยากขึ้น งานฝีมือ สร้างสรรค์เชิงศิลปะที่เคยมีอยู่มากในท้องถิ่นต่างๆจึงลดปริมาณลงไป ทำให้ ภูมิ ปัญญา ฝีมือช่างพื้นถิ่น ตลอดจนทักษะในการสร้างสรรค์ผลงานศิลปะ และ หัตถกรรมของท้องถิ่นก็ พลอยเสื่อมถอยลงไป ช่างฝีมือและผู้รู้ ไม่มีโอกาสได้แสดง ฝีมือในการบูรณะ ซ่อมแซม อนุรักษ์งาน ศิลปกรรมที่เคยทำสืบทอดกันมา เพราะไม่มี หน่วยงานหรือสถาบันใดๆให้การรับรองมาตรฐานความรู้ และฝีมือ จึงไม่สามารถใช้ วิชาช่างของตนประกอบอาชีพมาหากินเลี้ยงชีพ ฝีมือเชิงช่างพื้นถิ่นจึง เสื่อม และสูญจนยากแก่การฟื้นฟู จากสภาพปัญหาดังกล่าวสมาชิกสภาาร่างรัฐธรรมนูญ ตระหนักใน ศักยภาพของชุมชนท้องถิ่นว่าเป็นส่วนสำคัญที่จะทำหน้าที่พิทักษ์รักษา ดูแลและใช้ประโยชน์ทรัพยากร ทางประวัติศาสตร์และโบราณคดีในท้องถิ่นของตน ดังเช่นที่เคยเป็นมาในอดีตจึงได้กำหนดแนวปฏิบัติให้ ชุมชนท้องถิ่นมีสิทธิในการ จัดการทรัพยากรทางประวัติศาสตร์และโบราณคดีในท้องถิ่นของตนเองได้ ดังที่ ปรากฏใน มาตรา ๔๖ ของ รัฐธรรมนูญแห่งราชอาณาจักรไทย พุทธศักราช ๒๕๔๐ ที่ระบุว่า " บุคคล ซึ่งรวมกันเป็นชุมชนท้องถิ่นย่อมมีสิทธิอนุรักษ์หรือ ฟื้นฟูจารีตประเพณี ภูมิปัญญา ศิลปะ หรือ วัฒนธรรมอันดีของท้องถิ่น

นอกจากนี้ ในแนวนโยบายการกระจายอำนาจการบริหารราชการแผ่นดินออกไปสู่องค์กร บริหารส่วนท้องถิ่นระดับต่างๆ ยังเปิดโอกาสให้ประชาชนและเจ้าหน้าที่ในท้องถิ่นมีบทบาทและมีส่วน ร่วมในการจัดการทรัพยากรทางวัฒนธรรมมากขึ้นเป็นลำดับ ดังปรากฏใน พระราชบัญญัติกำหนดแผน และขั้นตอนการกระจายอำนาจให้แก่องค์กรปกครองส่วนท้องถิ่น หมวด ๒ มาตรา ๑๖ ที่กำหนดให้ เทศบาล เมืองพัทยา และองค์การบริหารส่วนตำบลมีอำนาจและหน้าที่ในการจัดระบบการบริการ สาธารณะ เพื่อประโยชน์ของประชาชนให้ท้องถิ่นของตนเอง (๑๑) การบำรุงรักษาศิลปะ จารีต ประเพณี ภูมิปัญญาท้องถิ่นและวัฒนธรรม อันดีของท้องถิ่น มาตรา ๑๗ กำหนดให้องค์การบริหารส่วน จังหวัดมีอำนาจและหน้าที่ในการจัดระบบบริการสาธารณะเพื่อประโยชน์ของประชาชนในท้องถิ่นของ ตนเอง (๒๐) การจัดให้มีพิพิธภัณฑ์และหอจดหมายเหตุ และในมาตรา ๒๑ กำหนดว่า บรรดาอำนาจและ หน้าที่ที่อยู่ในความรับผิดชอบของรัฐตามกฎหมายรัฐอาจมอบอำนาจและหน้าที่ให้องค์กรปกครองส่วน- ท้องถิ่นดำเนินการแทนได้

ในปัจจุบันได้มีกลุ่มประชาชน ชุมชน องค์กรเอกชน องค์กรชุมชนและเครือข่ายชุมชนใน ท้องถิ่นต่างๆ เริ่มตระหนักถึงปัญหาทรัพยากรทางวัฒนธรรมและโบราณคดีในปัจจุบันได้มีกลุ่มประชาชน ชุมชน องค์กรอนุรักษ์ องค์กรเอกชนและเครือข่ายชุมชนในท้องถิ่นต่างๆเริ่มตระหนักถึงปัญหาทรัพยากร

ทางโบราณคดีถูกทำลาย และเห็นว่ามีปัญหาการจัดการที่ไม่เหมาะสมเกิดขึ้นมากมาย จึงเข้ามามีบทบาทในการจัดการในรูปแบบและด้วยวิธีการต่างๆมากขึ้น แต่อาจจะยังไม่ประสบผลสำเร็จมากนัก ทั้งนี้ อาจจะเนื่องมาจากการจัดการทรัพยากรทางวัฒนธรรมและโบราณคดีเป็นงานที่ดำเนินการโดยภาครัฐ (ฝ่ายเดียว) มาเป็น"ประวัติศาสตร์ถูกทำลายและปัญหาการจัดการที่ไม่เหมาะสม ได้เข้ามามีบทบาทในการจัดการในระดับต่างๆมากขึ้น มีรูปแบบและวิธีการในการจัดการแตกต่างกัน ออกไป แต่ยังไม่ประสบผลสำเร็จมากนัก ทั้งนี้อาจจะเนื่องมาจากการจัดการทรัพยากรทางประวัติศาสตร์และโบราณคดีเป็นงานที่ดำเนินการโดยภาครัฐมาเป็นเวลานานมาก อีกทั้งยังคงมีกฎหมายสงวนอำนาจในการบริหารและจัดการไว้ที่ศูนย์การบริหารราชการส่วนกลาง (พ.ร.บ. โบราณสถานฯ พ.ศ. ๒๕๐๔ /อธิบดีกรมศิลปากร) เท่านั้น

งานวิจัยที่เกี่ยวข้อง

กิตติพงษ์ ล้ออุทัย ได้ทำการวิจัยเรื่องการอนุรักษ์และพัฒนาชุมชนอย่างยั่งยืน กรณีศึกษา : ชุมชนตลาดล่าง ในเขตเมืองเก่าลพบุรี ผลการวิจัยได้แสดงให้เห็นถึง แนวทางการอนุรักษ์มรดกประเภทชุมชนประวัติศาสตร์ โดยมีชุมชนตลาดล่างในเขตเมืองเก่าลพบุรีเป็นตัวอย่งของการศึกษา และมีเป้าหมายของการอนุรักษ์และพัฒนาให้เป็นแหล่งท่องเที่ยวเชิงวัฒนธรรมของจังหวัด เนื้อหาแสดงให้เห็นถึงคุณค่าความสำคัญและศักยภาพของชุมชนตลาดล่างที่เหมาะสมแก่การรักษาไว้ โดยมีคณะกรรมการชุมชนได้แสดงแนวคิดร่วม งานวิจัยนี้จึงเกิดขึ้นเพื่อเป็นแนวคิดในการอนุรักษ์ชุมชน โดยศึกษาถึงคุณค่าและความแท้ของสถานที่ที่สำคัญ พร้อมกับเสนอเป็นแนวคิดในการอนุรักษ์และพัฒนา เพื่อให้ชุมชนสามารถรองรับการท่องเที่ยวเชิงวัฒนธรรมที่จะเกิดขึ้นหลังจากการอนุรักษ์แล้ว โดยไม่ให้เกิดการทำลายหรือลดทอนคุณค่าและความแท้ของสถานที่ลง อีกทั้งมุ่งเน้นส่งเสริมการมีส่วนร่วมของชุมชน เพื่อให้การดำเนินการเป็นไปโดยความต้องการของชาวชุมชน และส่งเสริมโครงสร้างทางสังคมของชุมชนและบริบทแวดล้อม โดยมุ่งหวังให้ชุมชนสามารถดำเนินไปได้อย่างยั่งยืน ซึ่งสามารถนำมาใช้เป็นตัวอย่งในงานวิจัยเรื่องการอนุรักษ์และการพัฒนาแหล่งโบราณคดีในเขตตำบลนครชุมได้เป็นอย่างดี^๔

สุนทรี ลีลา ได้ทำการวิจัยเรื่องกระบวนการสื่อสารแบบมีส่วนร่วมในการก่อตั้งและดำรงอยู่ของพิพิธภัณฑ์ท้องถิ่น "จันเสน" จังหวัดนครสวรรค์ ได้แสดงให้เห็นสภาพเศรษฐกิจและสังคมของชุมชนจันเสนที่ส่งผลในการก่อตั้งพิพิธภัณฑ์จันเสน รวมทั้งศึกษากระบวนการสื่อสารแบบมีส่วนร่วมของชุมชนจันเสนในการก่อตั้งและดำรงอยู่ของพิพิธภัณฑ์จันเสน ซึ่งเก็บข้อมูลโดยวิธีการสังเกตการณ์แบบไม่มีส่วนร่วมและสัมภาษณ์เชิงลึกผู้ให้ข้อมูลสำคัญจำนวน ๒๐ คน ผลการวิจัยพบว่า ๑. ชุมชนจันเสนเป็นชุมชนเล็กๆ ที่เคยมีความเจริญทางด้านเศรษฐกิจ เพราะมีการตัดทางรถไฟพาดผ่าน แต่ต่อมาเมื่อมีการตัดถนนผู้คนจึงอพยพไปประกอบอาชีพ ในถิ่นอื่น ชุมชนจันเสนเป็นชุมชนที่มีความหลากหลายทางชาติพันธุ์ แต่มี

^๔ กิตติพงษ์ ล้ออุทัย, การอนุรักษ์และพัฒนาชุมชนอย่างยั่งยืน กรณีศึกษา : ชุมชนตลาดล่าง ในเขตเมืองเก่าลพบุรี, หลักสูตรสถาปัตยกรรมศาสตรมหาบัณฑิต สาขาวิชาสถาปัตยกรรม ภาควิชาสถาปัตยกรรมศาสตร์ คณะสถาปัตยกรรมศาสตร์ จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย, บทความย่อ.

การรวมตัวกันทำกิจกรรมต่างๆ ที่วัดจันเสนและมี "หลวงพ่อด" เป็นผู้นำทางความคิดจึงเป็นศูนย์รวมจิตใจของคนในชุมชน เมื่อมีการค้นพบเมืองโบราณจากภาพถ่ายทางอากาศ จึงมีการขุดค้นอย่างเป็นทางการ จนเมื่อหลวงพ่อดดำริให้ก่อตั้งพิพิธภัณฑสถานท้องถิ่น โครงการก่อตั้ง"พิพิธภัณฑสถาน" จึงเกิดขึ้น ๒. ชุมชนจันเสนใช้กระบวนการสื่อสารเป็นกลไกในการสร้างการมีส่วนร่วมกับทั้งภายในกลุ่มชุมชนและภายนอกกลุ่มชุมชน อันได้แก่ นักวิชาการและนักท่องเที่ยว ซึ่งประเด็นต่างๆ ที่เกี่ยวข้องในการก่อตั้งและดำรงอยู่ของพิพิธภัณฑสถาน มีดังนี้ (๑) การรวบรวมโบราณวัตถุ (๒) เรื่องการจัดการอาคารสถานที่ (๓) การจัดแสดงภายในพิพิธภัณฑสถาน (๔) การบริหารงานของพิพิธภัณฑสถาน (๕) รายรับ - รายจ่ายของพิพิธภัณฑสถาน (๖) กิจกรรมเสริมของพิพิธภัณฑสถานเพื่อส่งเสริมการท่องเที่ยว พิพิธภัณฑสถานเป็นพิพิธภัณฑสถานท้องถิ่นที่ก่อตั้งและดำเนินการเพื่อการดำรงอยู่โดยคนในชุมชนเพื่อชุมชนจันเสน สร้างการมีส่วนร่วมในชุมชนอย่างครอบคลุม โดยช่วยเสริมสร้างกลุ่มอาชีพและกิจกรรมต่างๆ ในชุมชนและที่สำคัญ การดำเนินการของพิพิธภัณฑสถานได้สร้างยุวมัคคุเทศก์ ซึ่งเป็นสื่อบุคคลรุ่นใหม่เพื่อการดำรงอยู่ของพิพิธภัณฑสถานในอนาคต^๕

ไพศาล เรียนทัพ ได้ศึกษาวิจัยเรื่องผลของการสอนด้วยวิธีการทางประวัติศาสตร์ที่มีผลสัมฤทธิ์ทางการเรียนเรื่องการตั้งถิ่นฐานที่มั่นคงของอาณาจักรไทยในรายวิชา ส ๐๒๘ ของนักเรียนชั้นประถมศึกษาปีที่ ๑ โรงเรียนกำแพงเพชรพิทยาคม จังหวัดกำแพงเพชร ผลการวิจัยพบว่า ผลสัมฤทธิ์ทางการเรียนหลังการทดลองของนักเรียนที่สอนด้วยวิธีการทางประวัติศาสตร์สูงกว่านักเรียนที่สอนด้วยวิธีการบรรยายอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .๐๕.และคะแนนความสามารถในการคิดอย่างมีวิจารณญาณหลังเรียนสูงกว่าก่อนเรียนอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .๐๕๖

สาयนต์ ไพเราะญจิตร ได้กล่าวถึงทรัพยากรวัฒนธรรมว่า หมายถึง ส่วนประกอบของระบบวัฒนธรรมทั้งหมดในสังคมมนุษย์ทั้งที่เป็นวัฒนธรรมทางวัตถุที่จับต้องมองเห็นได้ และที่เป็นความหมาย ความรู้ ภูมิปัญญา ความเชื่อ กฎระเบียบแบบแผนการปฏิบัติ จินตนาภาพ และความรู้สึกนึกคิด ที่ไม่สามารถจับต้องมองเห็นหรือสัมผัสได้ ซึ่งเป็นสิ่งที่สามารถจัดการให้เกิดประโยชน์แก่การดำรงชีวิตของมนุษย์ในแต่ละชุมชน แต่ละสังคม แต่ละยุคสมัยได้ และทรัพยากรวัฒนธรรมในสังคมปัจจุบันประกอบด้วยสิ่งที่เป็นมรดกสืบทอดมาจากอดีต และสิ่งที่ยังมีการสร้างสรรค์เปลี่ยนแปลงขึ้นมาใหม่ เพื่อใช้สอยให้สมประโยชน์ในการแก้ไขปัญหาต่างๆ ของสังคมและชุมชน^๖

^๕ สุนทรี ลีลา,กระบวนการสื่อสารแบบมีส่วนร่วมในการก่อตั้งและดำรงอยู่ของพิพิธภัณฑสถานท้องถิ่น "จันเสน" จังหวัดนครสวรรค์,วิทยานิพนธ์มหาบัณฑิตนิเทศศาสตร์ (วาทวิทยา)บัณฑิตวิทยาลัยจุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย, ๒๕๕๔, บทคัดย่อ.

^๖ ไพศาล เรียนทัพ,ผลของการสอนด้วยวิธีการทางประวัติศาสตร์ที่มีผลสัมฤทธิ์ทางการเรียนเรื่องการตั้งถิ่นฐานที่มั่นคงของอาณาจักรไทยในรายวิชา ส ๐๒๘ ของนักเรียนชั้นประถมศึกษาปีที่ ๑ โรงเรียนกำแพงเพชรพิทยาคม จังหวัดกำแพงเพชร,ศึกษาศาสตรมหาบัณฑิต (หลักสูตรและการสอน), มหาวิทยาลัยสุโขทัยธรรมาธิราช,พ.ศ.๒๕๕๔,บทคัดย่อ.

^๗ สาयนต์ ไพเราะญจิตร, กระบวนการโบราณคดีชุมชน การวิจัยเชิงปฏิบัติการพัฒนาแบบมีส่วนร่วมเพื่อเสริมสร้างความสามารถของชุมชนท้องถิ่นในการจัดการทรัพยากรวัฒนธรรมในจังหวัดน่าน, ๒๕๔๘, น.๒๐

ทรัพยากรวัฒนธรรมนั้น มีปรากฏในสถานที่ต่างๆ โดยเฉพาะชุมชนในพื้นที่โบราณหรือแหล่งอารยธรรมในอดีต ซึ่งสามารถพบเห็นและศึกษาได้ใน ๓ กลุ่ม คือ

๑. ทรัพยากรทางโบราณคดี (Archaeological Resources)
๒. วัตถุทางชาติพันธุ์ (Ethnographic Material)
๓. ภูมิปัญญาท้องถิ่น (Local Wisdom) ที่มีความสัมพันธ์กับทั้งทรัพยากรโบราณคดี และทรัพยากรวัฒนธรรมที่เป็นวัตถุทางชาติพันธุ์ ซึ่งรวมไปถึงวรรณกรรม ดนตรี การละเล่น การแสดง นิทาน ขนบธรรมเนียม ประเพณี ความเชื่อ ศาสนพิธี พิธีกรรมตามความเชื่อ ภาษา ศิลปะ เป็นต้น

๑๐. เอกสารอ้างอิงของโครงการวิจัย

กรมศิลปากร. คู่มือการดูแลรักษาโบราณสถาน. กรุงเทพฯ:สำนักโบราณคดี กรมศิลปากร, พิมพ์ครั้งที่ ๔, ๒๕๔๘.

กรมศิลปากร. คู่มือถวายเป็นความรู้แด่พระสังฆาธิการในการดูแลรักษามรดกทางศิลปวัฒนธรรม. กรุงเทพฯ:สำนักโบราณคดีและพิพิธภัณฑสถานแห่งชาติ กรมศิลปากร, พิมพ์ครั้งที่ ๓, ๒๕๔๔.

กรมศิลปากร. ทฤษฎีและแนวปฏิบัติการอนุรักษ์อนุสรณ์สถานและแหล่งโบราณคดี. เอกสารกองโบราณคดี หมายเลข ๑/๒๕๓๒, ๒๕๓๓

กรมศิลปากร. ประชุมจารึก ภาคที่ ๘ จารึกสุโขทัย. กรุงเทพฯ:กรมศิลปากร, ๒๕๔๘.

กรมศิลปากร.พระราชบัญญัติโบราณสถาน โบราณวัตถุ ศิลปวัตถุ และพิพิธภัณฑสถานแห่งชาติ พ.ศ.๒๕๐๔ แก้ไขเพิ่มเติมโดยพระราชบัญญัติโบราณสถาน โบราณวัตถุ ศิลปวัตถุ และพิพิธภัณฑสถานแห่งชาติ (ฉบับที่ ๒) พ.ศ.๒๕๓๕ พร้อมด้วยระเบียบประกาศ และคำสั่งที่เกี่ยวข้อง. กรุงเทพฯ:กลุ่มงานนิติการสำนักงานเลขาธิการกรมกรมศิลปากร, ๒๕๔๑.

คณะกรรมการฝ่ายประมวลเอกสารและจดหมายเหตุ ในคณะกรรมการอำนวยการจัดงานเฉลิมพระเกียรติพระบาทสมเด็จพระเจ้าอยู่หัวฯ จัดพิมพ์เนื่องในโอกาสพระราชพิธีมงคลเฉลิมพระชนมพรรษา ๖ รอบ. วัฒนธรรม พัฒนาการทางประวัติศาสตร์ เอกลักษณ์ และภูมิปัญญาจังหวัดกำแพงเพชร. กรุงเทพฯ:คุรุสภาลาดพร้าว, ๒๕๔๔.

โครงการศูนย์สุโขทัยศึกษา สาขาวิชาศิลปศาสตร์ มหาวิทยาลัยสุโขทัยธรรมาธิราช.

สารานุกรมสุโขทัยศึกษา (เล่ม ๑ ก-ป). กรุงเทพฯ:มหาวิทยาลัยสุโขทัยธรรมาธิราช, ๒๕๓๙.

ชุมพล คชวงศ์ และคณะ. การอนุรักษ์มรดกไทย. กรุงเทพฯ:อมรินทร์การพิมพ์, ๒๕๒๙.

ไพศาล เรียนทัพ.ผลของการสอนด้วยวิธีการทางประวัติศาสตร์ที่มีผลสัมฤทธิ์ทางการเรียน เรื่องการตั้งถิ่นฐานที่มั่นคงของอาณาจักรไทยในรายวิชา ส ๐๒๘ ของนักเรียนชั้น

ประถมศึกษาปีที่ ๑ โรงเรียนกำแพงเพชรพิทยาคม จังหวัดกำแพงเพชร.ศึกษา
 ศาสตร์มหาบัณฑิต (หลักสูตรและการสอน),มหาวิทยาลัยสุโขทัยธรรมมาธิราช.พ.ศ.
 ๒๕๔๔.

มงกุฎเกล้าเจ้าอยู่หัว,พระบาทสมเด็จพระ. เทียบเมืองพระร่วง. กรุงเทพฯ:องค์การค้าของคุรุสภา
 , ๒๕๒๖.

วสันต์ เทพสุริยานนท์. หนองราชวัตร : ชุมชนร่วมรัฐในการอนุรักษ์และพัฒนาแหล่ง
 โบราณคดี. กรุงเทพฯ:เครือข่ายมรดกศิลปวัฒนธรรมหนองราชวัตร สำนักศิลปากรที่ ๒
 สุพรรณบุรี กรมศิลปากร กระทรวงวัฒนธรรม, ๒๕๕๔.

ศรีศักร วัลลิโภดม. ค้นหาอดีตของเมืองโบราณ. กรุงเทพฯ:เมืองโบราณ, ๒๕๓๘.

สายันต์ ไพเราะญจิตร. กระบวนการโบราณคดีชุมชน การวิจัยเชิงปฏิบัติการพัฒนาแบบมี
 ส่วนร่วมเพื่อเสริมสร้างความสามารถของชุมชนท้องถิ่นในการจัดการทรัพยากร
 วัฒนธรรมในจังหวัดน่าน. กรุงเทพฯ:สถาบันไทยคดีศึกษา มหาวิทยาลัยธรรมศาสตร์,
 ๒๕๔๘.

๑๑. ประโยชน์ที่คาดว่าจะได้รับ เช่น การเผยแพร่ในวารสาร จดสิทธิบัตร ฯลฯ และหน่วยงานที่นำ
 ผลการวิจัยไปใช้ประโยชน์

๑. ได้จัดทำฐานข้อมูลเกี่ยวกับแหล่งโบราณคดีที่ได้รับการขึ้นทะเบียนในจังหวัดนครสวรรค์
๒. ได้ทราบการบริหารจัดการอนุรักษ์แหล่งโบราณคดีโดยการมีส่วนร่วมของชุมชนในจังหวัด

นครสวรรค์

๓. ได้ส่งเสริมเครือข่ายชุมชนแหล่งความรู้ด้านประวัติศาสตร์โบราณคดี ในจังหวัด

นครสวรรค์

๑๒. แผนการถ่ายทอดเทคโนโลยีหรือผลการวิจัยสู่กลุ่มเป้าหมาย

๑. ดำเนินการถ่ายทอดให้กับนักเรียน นิสิต นักศึกษา และประชาชนในจังหวัดนครสวรรค์ ให้
 เกิดความตระหนักในการอนุรักษ์และพัฒนาแหล่งโบราณคดี

๒. ดำเนินการฟื้นฟูให้เป็นแหล่งเรียนรู้ของนักเรียน นิสิต นักศึกษา และประชาชนในจังหวัด
 นครสวรรค์

๓. จัดให้เป็นแหล่งเรียนรู้และเผยแพร่ข้อมูลด้านโบราณคดีแก่นักท่องเที่ยวอย่างยั่งยืน

๑๓. วิธีการดำเนินการวิจัย และสถานที่ทำการทดลอง/เก็บข้อมูล

โครงการวิจัยนี้ เป็นการวิจัยทั้งในเชิงเอกสารและการวิจัยเชิงคุณภาพ มีวิธีดำเนินการวิจัย

ดังนี้

๑. การศึกษาในเชิงเอกสาร (Documentary Study) เพื่อศึกษาข้อมูลเกี่ยวกับประวัติ ความเป็นมาของแหล่งโบราณคดีในจังหวัดกำแพงนครสวรรค์ จากหนังสือ งานวรรณกรรม งานวิจัย

๒. การศึกษาภาคสนามโดย

(๑) การสัมภาษณ์เชิงลึก เพื่อศึกษาความเป็นมาของโบราณคดี

(๒) ประชุมกลุ่มย่อย เพื่อตรวจสอบข้อมูลความเป็นมาของโบราณคดีและหาข้อสรุปร่วมกัน

(๓) จัดทำการประชุมเชิงปฏิบัติการ เพื่อหาแนวทางอนุรักษ์และพัฒนาแหล่งโบราณคดีในจังหวัดนครสวรรค์

เครื่องมือที่ใช้ในการศึกษาวิจัย เครื่องมือที่ใช้ในการศึกษาวิจัยประกอบด้วย

๑) แบบสำรวจแหล่งโบราณคดี

๒) แบบสัมภาษณ์ประชาชนในแหล่งโบราณคดี เช่น กระบวนการอนุรักษ์แหล่งโบราณคดีชุมชน ความสนใจในประวัติศาสตร์ เป็นต้น

๓) แบบสัมภาษณ์ผู้เชี่ยวชาญ ผู้ทรงคุณวุฒิ ในแหล่งโบราณคดี

๔) การประชุมกลุ่มย่อย (Focus Group) เพื่อตรวจสอบประวัติความเป็นมาแหล่งโบราณคดีในจังหวัดนครสวรรค์

๕) การประชุมเชิงปฏิบัติการ เพื่อหาแนวทางในการอนุรักษ์และพัฒนา ตลอดจนสร้างแหล่งเรียนรู้โบราณคดีในจังหวัดกำแพงนครสวรรค์

การวิเคราะห์ข้อมูลและสถิติที่ใช้ในการวิเคราะห์ข้อมูล

เป็นการเรียบเรียง การวิเคราะห์ และสังเคราะห์ข้อมูลจากแหล่งต่างๆ โดยการวิเคราะห์เนื้อหา (Content Analysis)

๑๔. ระยะเวลาทำการวิจัย และแผนการดำเนินงานตลอดโครงการวิจัย

ระยะเวลาการดำเนินการตามวัตถุประสงค์ของโครงการ การอนุรักษ์และพัฒนาแหล่งโบราณคดีในจังหวัดนครสวรรค์ โดยมีการกำหนดระยะเวลาและแผนงาน/กิจกรรม ดังนี้

แผนงาน/กิจกรรม	๑-๒	๓-๔	๕-๖	๗-๘	๙-๑๐	๑๑-๑๒
๑. ประชุมที่ปรึกษาและคณะนักวิจัย	—					
๒. ทบทวนวรรณกรรมและเอกสารที่เกี่ยวข้อง		—				
๓. สร้างเครื่องมือและตรวจสอบคุณภาพเครื่องมือ			—			
๔. เพื่อสำรวจแหล่งโบราณคดีและประวัติความเป็นมา - สืบค้น ศึกษา ค้นคว้า สัมภาษณ์เกี่ยวกับแหล่งโบราณคดี โดยการจดบันทึก บันทึกเสียง				—	—	

แผนงาน/กิจกรรม	๑-๒	๓-๔	๕-๖	๗-๘	๙-๑๐	๑๑-๑๒
บันทึกวิดิทัศน์						
๕. รวบรวมข้อมูลและจัดทำ - เอกสารเป็นรูปเล่มครบทุกรายละเอียดของ โบราณคดี - วิชิตี - โปรแกรมนำเสนอผ่านโปรเจคเตอร์						—
๖. ดำเนินการส่งเสริมการอนุรักษ์และการพัฒนา โบราณคดี - จัดนิทรรศการ ๑) เตรียมสถานที่ เวที โปรเจคเตอร์ ดอกไม้ ประดับ โปรเตียม ฉาก ๒) แจกเอกสารและแผ่นซีดี ๓) โปรแกรมนำเสนอผ่านโปรเจคเตอร์						—
๗. สรุป วิเคราะห์ นำเสนอรายงานผลการวิจัย						—

๑๕. ปัจจัยที่เอื้อต่อการวิจัย (อุปกรณ์การวิจัย, โครงสร้างพื้นฐาน ฯลฯ)

๑. ชุมชนในตำบล และวัดที่เข้าร่วมโครงการ มีความพร้อมในการจัดการ การศึกษาวิจัย มีห้องประชุมและทำงานพร้อมอุปกรณ์การทำงาน คอมพิวเตอร์ เครื่องพิมพ์ เครื่องมือดำเนินการ
๒. มีพิพิธภัณฑ์เงินแสน อำเภอตากลี และแหล่งโบราณคดีอื่นๆในจังหวัดนครสวรรค์
๓. มีอุปกรณ์เครื่องมือ และสื่อการนำเสนอประกอบการวิจัย ได้แก่ กล้องวิดิทัศน์ กล้องบันทึกภาพ เครื่องบันทึกเสียง มีเครือข่ายพระสงฆ์และการสนับสนุนจากท้องถิ่น
๔. ชุมชน บุคลากร คณาจารย์มีความพร้อมและสามารถประสานงานวิจัยต่างๆ ได้

๑๖. งบประมาณของโครงการวิจัย ๒๐๐,๐๐๐ บาท

๑๖.๑ รายละเอียดงบประมาณบริหารโครงการวิจัย จำแนกตามงบประมาณประเภทต่าง ๆ

รายการ	จำนวนเงิน
๑. งบบุคคลากร (ถ้ามี) (ให้เขียนเฉพาะรายการที่มี)	
๑.๑ ผู้ช่วยนักวิจัย	
- ค่าจ้างชั่วคราว ปริญญาโท จำนวน ๑ คน ๓ เดือน (๒ x ๑๒ x ๑๗,๐๐๐)	๕๑,๐๐๐
- ค่าจ้างชั่วคราว ปริญญาตรี จำนวน ๑ คน ๓ เดือน (๒ x ๑๒ x ๑๓,๐๐๐)	๓๙,๐๐๐
รวม	๙๐,๐๐๐
๒. งบดำเนินงาน (ให้เขียนเฉพาะรายการที่มี)	

รายการ	จำนวนเงิน
๒.๑ ค่าตอบแทน	
๒.๑.๑ ค่าตอบแทนคณะวิจัย หัวหน้าโครงการวิจัย	๒๕,๐๐๐
๒.๑.๒ ค่าตอบแทนทำงานล่วงเวลา	๑๐,๐๐๐
๒.๑.๓ ค่าตอบแทนอื่นๆ เช่น การสัมภาษณ์ผู้บริหาร พระสงฆ์ ประชาชน	๕,๐๐๐
รวม	๓๐,๐๐๐
๒.๒ ค่าใช้สอย เช่น	
๑) ใช้จ่ายในการเดินทาง	๑๐,๐๐๐
๒) ค่าใช้จ่ายในการประชุมชี้แจง จัดสัมมนาและฝึกอบรม	๑๕,๐๐๐
๓) ค่าจัดทำเล่มรายงานความก้าวหน้าและรายงานฉบับสมบูรณ์	๕,๐๐๐
๔) ค่าใช้สอยอื่นๆ ค่าติดต่opraseran ค่าไปรษณีย์ ค่าทำเนียมการโอนเงิน	๑,๐๐๐
๕) ค่าถ่ายทำบันทึกวีดิทัศน์และวีซีดีเผยแพร่	๙,๐๐๐
รวม	๔๐,๐๐๐
๒.๓ ค่าจัดเตรียมงานนิทรรศการ	
๑) ฉาก	๔,๐๐๐
๒) ดอกไม้	๔,๐๐๐
๓) ป้ายนิทรรศการ	๓,๐๐๐
รวม	๑๐,๐๐๐
๒.๔ ค่าวัสดุ เช่น	
๑) วัสดุสำนักงาน	๒,๐๐๐
๒) วัสดุเชื้อเพลิงและหล่อลื่น	๑๒,๐๐๐
๓) วัสดุโฆษณาและเผยแพร่	๒,๐๐๐
๔) วัสดุคอมพิวเตอร์	๔,๐๐๐
รวม	๒๐,๐๐๐
รวมงบประมาณ (สองแสนบาทถ้วน)	๒๐๐,๐๐๐

๑๖.๒ รายละเอียดงบประมาณการวิจัย จำแนกตามงบประมาณต่างๆ ที่เสนอขอในแต่ละปี

๑๖.๓ งบประมาณการวิจัยที่ได้รับจัดสรรในแต่ละปีที่ผ่านมา

๑๗. ผลสำเร็จและความคุ้มค่าของการวิจัยที่คาดว่าจะได้รับ

๑. ได้รายงานผลการศึกษาเกี่ยวกับการจัดการและพัฒนาแหล่งโบราณคดีในจังหวัด นครสวรรค์ เพื่อเป็นแหล่งเรียนรู้และเผยแพร่

๒. ได้ฟื้นฟูเป็นการส่งเสริมแหล่งท่องเที่ยวทางวัฒนธรรมจังหวัดนครสวรรค์

๓. ชุมชน วิทยาลัยสงฆ์นครสวรรค์ มหาวิทยาลัยมหาจุฬาลงกรณราชวิทยาลัย (มจร.) และหน่วยงานที่เกี่ยวข้องสามารถนำผลการวิจัยไปประยุกต์ในกิจกรรมการเรียนการสอน และการรักษา ส่งเสริม และคุ้มครองภูมิปัญญา แหล่งโบราณคดี

๑๘. โครงการวิจัยปีต่อไป

๑๙. คำชี้แจงอื่น ๆ (ถ้ามี)

๒๐. ลงลายมือชื่อ หัวหน้าโครงการวิจัย พร้อมวัน เดือน ปี

ลงชื่อ.....

(ดร.ศิริโรจน์ นามเสนา)

หัวหน้าโครงการวิจัย

๘ ธันวาคม ๒๕๕๘

ลงชื่อ.....

(ดร.สันติ๊ก มุงคุณ)

ผู้ร่วมวิจัย

๘ ธันวาคม ๒๕๕๘

ลงชื่อ.....

(นายทวีศักดิ์ ชูมา)

ผู้ร่วมวิจัย

๘ ธันวาคม ๒๕๕๘

ลงชื่อ.....

(พระเทพปริยัติเมธี,ผศ.ดร.)

ที่ปรึกษาโครงการวิจัย

๘ ธันวาคม ๒๕๕๘

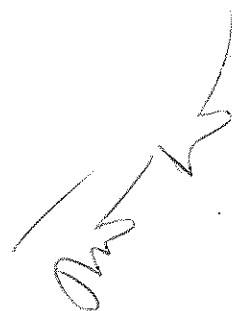
(Handwritten signature)

ส่วน ค. ประวัติผู้วิจัย

๑. ชื่อ-นามสกุล (ภาษาไทย) ดร.ศิริโรจน์ นามสกุล นามเสนา
ชื่อ-นามสกุล (ภาษาอังกฤษ) Dr.Sirot Namsena
๒. เลขหมายบัตรประชาชน ๓ ๖๐๐๓ ๐๐๕๒๘ ๖๓๘
๓. ตำแหน่งปัจจุบัน อาจารย์ประจำสาขาวิชาพระพุทธศาสนา
วิทยาลัยสงฆ์นครสวรรค์
๔. หน่วยงานและสถานที่ติดต่อ วิทยาลัยสงฆ์นครสวรรค์ ๙๙๙ หมู่ที่ ๖ ตำบลนครสวรรค์
ออก อำเภอเมือง จังหวัดนครสวรรค์ ๖๐๐๐๐
โทรศัพท์ ๐๘๗-๘๔๘๖๖๖๑
๕. ประวัติการศึกษา
  - (๑) พ.ศ.๒๕๔๓ สอบได้ น.ธ.เอก วัดนครสวรรค์ อำเภอเมืองนครสวรรค์
สำนักเรียนคณะจังหวัดนครสวรรค์
  - (๒) พ.ศ.๒๕๔๖ สำเร็จการศึกษาระดับปริญญาตรี พุทธศาสตรบัณฑิต (พธ.บ.
,พระพุทธศาสนา) มหาวิทยาลัยมหาจุฬาลงกรณราชวิทยาลัย
วิทยาลัยสงฆ์นครสวรรค์ จังหวัดนครสวรรค์
  - (๓) พ.ศ.๒๕๔๙ สำเร็จการศึกษาระดับปริญญาโท ศึกษาศาสตรมหาบัณฑิต
(กศ.ม.การบริหารการศึกษา) มหาวิทยาลัยนเรศวร พิษณุโลก
  - (๔) พ.ศ.๒๕๔๘ สำเร็จการศึกษาระดับปริญญาเอก พุทธศาสตรดุษฎีบัณฑิต
(พธ.ด.พระพุทธศาสนา) มหาวิทยาลัยมหาจุฬาลงกรณราช
วิทยาลัย
๖. สาขาวิชาการที่มีความชำนาญพิเศษ สาขาวิชา ศิลปะและวัฒนธรรม
๗. ประสบการณ์ที่เกี่ยวกับการบริหารงานวิจัยทั้งภายในและภายนอกประเทศ
  - ๗.๑. พ.ศ.๒๕๕๗ งานวิจัยในประเทศ เรื่อง “การศึกษาพฤติกรรมนักเรียนภายใต้กรอบ
โครงการธรรมสังวรพัฒนาจิตวิทยาลัยสงฆ์นครสวรรค์”
  - ๗.๒. พ.ศ.๒๕๕๘ งานวิจัยในประเทศ เรื่อง “รูปแบบการอนุรักษ์บึงบอระเพ็ดตามพุทธ
จริยธรรม”

ส่วน ค. ประวัติผู้ช่วยผู้วิจัย

๑. ชื่อ-นามสกุล (ภาษาไทย) ดร.สินตึก นามสกุล มงคฺคุณ
ชื่อ-นามสกุล (ภาษาอังกฤษ) Dr.Sinsuek Mongkhun
๒. เลขหมายบัตรประชาชน ๓ ๔๗๑๕ ๐๐๑๔๑ ๐๙๘

๓. ตำแหน่งปัจจุบัน อาจารย์ประจำสาขาวิชาภาษาต่างประเทศ
วิทยาลัยสงฆ์นครสวรรค์
๔. หน่วยงานและสถานที่ติดต่อ วิทยาลัยสงฆ์นครสวรรค์ ๙๙๙ หมู่ที่ ๖ ตำบล
นครสวรรค์ออก อำเภอเมือง จังหวัดนครสวรรค์ ๖๐๐๐๐ โทรศัพท์มือถือ ๐๘๐-
๑๑๗๐๘๐๒
๕. ประวัติการศึกษา
- (๑) พ.ศ.๒๕๓๘ สอบได้ ป.ธ.๖ วัดราชบูรณะ สำนักเรียนวัดราชบูรณะ
กรุงเทพมหานคร
- (๒) พ.ศ.๒๕๔๒ สำเร็จการศึกษาระดับปริญญาตรี พุทธศาสตรบัณฑิต (พธ.บ.)
มหาวิทยาลัยมหาจุฬาลงกรณราชวิทยาลัย
- (๓) พ.ศ.๒๕๔๗ สำเร็จการศึกษาระดับปริญญาโท ศึกษาศาสตรมหาบัณฑิต(กศ.ม.)
มหาวิทยาลัยศิลปากร กรุงเทพมหานคร
- (๔) พ.ศ.๒๕๕๗ สำเร็จการศึกษาระดับปริญญาเอก พุทธศาสตรดุษฎีบัณฑิต(พธ.ด.)
มหาวิทยาลัยมหาจุฬาลงกรณราชวิทยาลัย วิทยาเขตเชียงใหม่
๖. สาขาวิชาการที่มีความชำนาญพิเศษ สาขาวิชา ภาษาต่างประเทศ
๗. ประสบการณ์ที่เกี่ยวกับการบริหารงานวิจัยทั้งภายในและภายนอกประเทศ

ส่วน ค. ประวัติผู้ช่วยผู้วิจัย

๑. ชื่อ - นามสกุล (ภาษาไทย) นายทวีศักดิ์ ชูมา
ชื่อ - นามสกุล (ภาษาอังกฤษ) Mr. Thaweesak Chooma
๒. เลขหมายบัตรประจำตัวประชาชน ๓๖๐๐๘๐๐๗๓๒๓๖๖
๓. ตำแหน่งปัจจุบัน อาจารย์ประจำสำนักวิชาสหวิทยาการ วิทยาเขตนครสวรรค์

มหาวิทยาลัยมหิดล

๔. หน่วยงานและสถานที่อยู่ที่ติดต่อได้สะดวก

หน่วยงาน: วิทยาเขตนครสวรรค์ มหาวิทยาลัยมหิดลเลขที่ ๔๐๑ หมู่ ๕ ตำบลเขาทอง
อำเภอพยุหะคีรี จังหวัดนครสวรรค์ รหัสไปรษณีย์ ๖๐๑๓๐ โทรศัพท์: ๐๘-๖๙๐๐๔๔๙๒

๕. ประวัติการศึกษา

- (๑) พ.ศ.๒๕๓๘ สอบได้ ป.ธ.๖ วัดมหาธาตุฯ สำนักเรียนวัดมหาธาตุยุวราช
รังสฤษฎ์ กรุงเทพมหานคร
- (๒) พ.ศ.๒๕๔๒ สำเร็จการศึกษาระดับปริญญาตรี พุทธศาสตรบัณฑิต (พธ.บ.,เอก
ภาษาอังกฤษ) มหาวิทยาลัยมหาจุฬาลงกรณราชวิทยาลัย
- (๓) พ.ศ.๒๕๔๔ สำเร็จการศึกษาระดับปริญญาโท (ภาษาอังกฤษ) University of
Mysore, India.

(๔) พ.ศ.๒๕๕๔ ปัจจุบันกำลังศึกษาปริญญาเอก (หลักสูตรการสอนภาษาอังกฤษ)
มหาวิทยาลัยศิลปากร

๖. สาขาที่มีความชำนาญพิเศษ

- Communicative Strategies (CSs), Language Learning Strategies (LLS)
- Second Language Acquisition (SLA)
- Curriculum Development and Instructional Design (C&I)

๗. ประสบการณ์ที่เกี่ยวข้องกับการบริหารงานวิจัยทั้งภายในและภายนอกประเทศ

(๑.) Chooma, T. (๒๐๑๓) The Influence of Task-based Language Teaching (TBLT) for English Reading Comprehension on Ability of Thai Undergraduate Students. Proceedings of ๒๔th International Conference on Society for Information Technology and Teacher Education. ๒๕-๒๙ March, New Orleans, USA. pp. ๓๔๗๙-๓๔๘๑.

(๒.) Srikote S., Chooma T. (๒๐๑๔) "Developing the Text Content as Multimedia Computer Lesson of the Basic English Subject for the First Year Monk Students, MCU, Loei Buddhist College." *Langlit*, an International Peer-Reviewed Open Access Journal, Vol. ๑ Issue - ๑, ๑๐- ๑๗ Aug.

(๓.) Srikote S., Chooma T. (๒๐๑๔) The effects of English teaching and learning strategies in relation to reading ability among Buddhist high school students in Thailand. Proceedings of TEFL Shanghai, October ๒๕

(๔.) Nareerak P., Chooma T. (๒๐๑๔) Analysis of Non-literal Meaning in Micheal Learns to Rock's Ultimate Collection: ๑๕th Anniversary Edition. *Phikun Journal*, Vol. ๑๒ No. ๒ July-December.

(๕.) Chooma T., Moongkun S., Unyo S. (๒๐๑๕). The influence of oral communication strategies use of Buddhist monks in ASEAN countries. Proceedings of ๑๒th United Nations Day of Vesak ๒๐๑๕ Buddhism and World Crisis ๒๗-๒๙ May.

(๖.) Chooma T., Bulsathaporn A., Nareerak P. (๒๐๑๕) A Study of Oral Communication Strategies Used by Environmental Health Students. National and International Research Conference ๒๐๑๕: NIRC ๒๐๑๕. ๒๓ January.

Other Publications: (Thai)

(๑.) ทวีศักดิ์ ชูมา (๒๕๔๖) ฟุต ฟิต ฟอ ไฟ ในสำนักงาน (Secretarial English) วารสารวิทยาศาสตร์และเทคโนโลยี มหาวิทยาลัยราชภัฏสวนสุนันทา (ISSN ๒๓๕๑-๐๘๘๙)

(๒.) ทวีศักดิ์ ชูมา (๒๕๕๒) หนังสือนิทาน สวัสดิ์ศรีรับ สวัสดิ์คะ, สำนักพิมพ์ รัตมี แฟมิลี, หจก. ประชาอุทิศ พุ่งครุ กรุงเทพฯ Copyright.

